

Stoll proti Švýcarsku, rozsudek velkého senátu ze dne 10. 12. 2007

Stěžovatel: Stoll

Žalovaný stát: Švýcarsko

Číslo stížnosti: 69698/01

Datum: 10.12.2007

Článek Úmluvy: čl. 10

čl. 27

čl. 34

čl. 36

čl. 43

Rozhodovací formace: Velký senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nezbytný v demokratické společnosti/přiměřenost/rovnováha mezi dotčenými zájmy, ochrana utajovaných informací, proporcionalita, prostor pro uvážení/margin of appreciation, Svoboda projevu/Sdělovací prostředky

Významnost: 1

EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

10. prosince 2007

VĚC STOLL

(rozsudek ve věci Stoll v. Švýcarsko)

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“) zasedající jako Velký senát, který tvořili soudci J.-P. Costa, předseda, L. Wildhaber, B. M. Zupančič, P. Lorenzen, R. Túrmen, M. Tsatsa-Nikolovska, A.B. Baka, M. Ugrekhelidze, A. Kovler, V. Zagrebelsky, A. Mularoniová, E. Fura-Sandstromová, R. Jaegerová, E. Myjer, D. Popovič, I. Ziemeleová a I. Berro-Lefevreová a dále V. Berger, právní poradce, po neveřejném jednání ve dnech 7. února a 7. listopadu 2007 posledně uvedeného data vynesl následující rozsudek:

POSTUP

1. Případ má svůj původ ve stížnosti (č. 69698/01) proti Švýcarské konfederaci předložené Soudu podle čl. 34 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) švýcarským občanem panem Martinem Stolle (dále jen „stěžovatel“) dne 14. května 2001.
2. Stěžovatel byl zastoupen H. Kellerovou, advokátkou provozující svou praxi v Curychu. Švýcarská vláda (dále jen „Vláda“) byla zastoupena svým zástupcem F. Schürmannem, ředitelem sekce lidských práv a Rady Evropy Spolkového ministerstva spravedlnosti.

3. Stěžovatel tvrdil, že jeho odsouzení za zveřejnění „tajných oficiálních jednání“ odporovalo čl. 10 Úmluvy.
4. Stížnost byla přidělena Druhé sekci Soudu (ustanovení 52 § 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce byl za účelem projednání případu (čl. 27 § 1 Úmluvy) vytvořen senát, jak předvídá ustanovení 26 § 1 Jednacího řádu Soudu.
5. Dne 1. listopadu 2004 změnil Soud složení svých sekcí (ustanovení 25 § 1 Jednacího řádu Soudu). Tento případ byl přidělen nově vytvořené Čtvrté sekci (ustanovení 52 § 1 Jednacího řádu Soudu). V rámci této sekce byl za účelem projednání případu (čl. 27 § 1 Úmluvy) vytvořen senát, jak předvídá ustanovení 26 § 1 Jednacího řádu Soudu.
6. Dne 3. května 2005 byla stížnost prohlášena za přípustnou senátem, který tvořili soudci Sir Nicolas Bratza, předseda, J. Casadevall, L. Wildhaber, M. Pellonpää, R. Maraste, Borrego Borrego a J. Šikuta a dále M. O' Boyle, tajemník sekce.
7. Dne 25. dubna 2006 vynesl senát rozsudek, v němž konstatoval čtyřmi hlasy proti třem, že byl porušen čl. 10 Úmluvy. Senát usoudil, že nález porušení Úmluvy je sám o sobě dostatečným spravedlivým zadostiučiněním morální újmy utrpěné stěžovatelem. Stěžovatel nepředložil žádný požadavek na náhradu nákladů a výdajů.
8. Dne 14. července požádala Vláda, aby byl případ postoupen Velkému senátu podle čl. 43 Úmluvy a ustanovení 73 Jednacího řádu Soudu. Panel Velkého senátu žádosti vyhověl 13. září 2006.
9. Složení Velkého senátu bylo určeno v souladu s ustanoveními čl. 27 § 2 a 3 Úmluvy a ustanovení 24 Jednacího řádu Soudu.
10. Vláda, nikoliv však stěžovatel, předložila písemné stanovisko k meritu věci. Stěžovatel předložil svůj požadavek na spravedlivé zadostiučinění.
11. Kromě toho byly obdrženy připomínky od francouzské a slovenské vlády, kterým předseda dovolil, aby v případě písemně intervenovaly (čl. 36 § 2 Úmluvy a ustanovení 44 § 2 Jednacího řádu Soudu).
12. Veřejné ústní jednání se konalo v Paláci lidských práv ve Štrasburku dne 7. února 2007 (ustanovení 59 § 3 Jednacího řádu Soudu).

Před Soud předstoupili:

(a) za Vládu

1. Schurmann, ředitel sekce lidských práv a Rady Evropy Spolkového ministerstva spravedlnosti, zástupce,
2. Seger, velvyslanec, právní poradce, ředitel odboru veřejného práva Spolkového ministerstva zahraničních věcí, A. Scheidegger, zástupce ředitele sekce lidských práv a Rady Evropy, a D. Steigerová, právní asistentka, sekce lidských práv a Rady Evropy, poradci;

(b) za stěžovatele

1. Kellerová, zástupce,
2. Canonicaová, právní poradkyně, TA Media, A. Durisch, vydavatel, Sonntags-Zeitung,
3. Fischer, docent, Universita Curych, D. Kühneová, docent, Universita Curych, M. Forowiczová, docent, Universita Curych, poradci.

Přítomen byl rovněž stěžovatel.

Soud vyslechl proslovy H. Kellerové, F. Schurmann a P. Segera. Zástupci stran odpověděli na otázky položené jedním soudcem.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

1. Okolnosti případu
2. Stěžovatel se narodil v roce 1962 a žije ve Švýcarsku.
3. Historie případu
4. V letech 1996 a 1997 probíhala mj. jednání mezi Světovým židovským kongresem a švýcarskými bankami o kompenzaci obětem holocaustu za nevyžádaná aktiva ve švýcarských bankách.
5. V této souvislosti sestavil Carlo Jagmetti, který byl tehdy velvyslancem ve Spojených státech, dne 19. prosince 1996 tzv. „strategický list“, klasifikovaný jako „důvěrný“, který byl odfaxován panu Thomasovi Borerovi, vedoucímu skupiny, která byla vytvořena za účelem projednání problematiky v rámci Spolkového ministerstva zahraničních věcí v Bernu. Kopie byly zaslány devatenácti dalším osobám ve švýcarské vládě, spolkovým orgánům a švýcarským diplomatickým misím v Tel Avivu, New Yorku, Londýně, Paříži a Bonnu.
6. Níže jsou uvedeny některé výňatky z dokumentu, které vycházejí z článku „To je vše, co potřebujeme“, který vyšel v novinách Tages-Anzeiger dne 27. ledna 1997 den poté, co byly uveřejněny stěžovatelovy články (neoficiální překlad):

„Velvyslanče,

kampaň proti Švýcarsku a obrovské požadavky, které ji provázejí a které se odrážejí v aktivitě židovských organizací, prohlášení a jednání amerických politiků budou ve značné míře činit problémy autoritám a veřejnému mínění na obou stranách Atlantiku po nějakou dobu ... Avšak reálnou odezvu bude možné očekávat, až budou šetření, jež mají být učiněna, ukončena, až budou tyto oprávněné požadavky splněny, až bude řízení ukončeno a věci budou urovnány ve smyslu historickém, právním a morálním. To potrvá nejméně tři roky, možná mnohem déle. Kromě toho není dnes možné předvídat kurs švýcarské vnitřní a zahraniční politiky pro nadcházející léta. Na každý pád, politické, ekonomické a sociální problémy, kterým naše země čelí uvnitř, a nejistota kolem evropské otázky (EU, bezpečnost, atd.) a globalizace již povzbuzují některé Švýcary vyhledávající obětní beránky.

Komentáře, které nyní přicházejí z Ameriky, jsou všechno, co potřebujeme. Najednou, uprostřed současných a budoucích nejistot, se musíme vyrovnat s minulostí. Kampaň proti Švýcarsku tudíž probíhá v dusném ovzduší....

Veškeré švýcarské úsilí se zaměřuje k zachování integrity země, k předcházení nebezpečím nebo alespoň k jejich odvracení a k udržování mezinárodních vztahů (zejména se Spojenými státy) během krize a po ní a přitom k vyhnutí se trvalým škodám. Všechny mezitímní cíle je třeba vidět pouze ve vztahu k hlavnímu cíli. Krátkodobý úspěch, například „příměří“, přechodné pozitivní reakce médií, uspokojení při sledování, jak jsou určité projekty uváděny do chodu, historické pohledy, které mohou být pro Švýcarsko příznivé, nebo konstruktivní poznámky od zahraničních partnerů při jednání by nás neměly oslepit před dlouhodobou realitou. Jednotlivé bitvy mohou být důležité, ale Švýcarsko nakonec musí vyhrát válku ...

Pokud předpokládáme, že požadavky židovských organizací a senátora D'Amato musí být uspokojeny urgentně a že pak nastane klid, mohlo by být s dotčenými organizacemi docíleno ujednání. Namísto abychom učinili «gesto», o němž se v současné době spekuluje, mohli bychom jednat okamžitě, abychom záležitost vyřídili zaplacením úhrnné částky, čímž bychom vyřídili všechny požadavky jednou provždy. Vzhledem k tomu, že se tento problém dotýká širokého počtu skupin a zemí a že nyní je Švýcarsko vyzváno mezinárodní komunitou k vyúčtování, musí mít náš plán jak národní, tak i mezinárodní dimenzi a musí spočívat na dlouhodobé strategii. Může vypadat například takto:

- dosud plánovaná opatření (publikace zprávy expertů o kompenzační dohodě se zeměmi východní Evropy, zahájení práce historické komise, šetření prováděná Volckerovým výborem) budou

Švýcarskem účinně implementována při použití nezbytných zdrojů a v rámci reálného časového rámce s tím, že jakékoliv těžkosti budou zdolány určeným způsobem;

- v dialogu se všemi dotčenými skupinami se musí pokračovat korektně a smířlivě bez mezitímních ústupků, které by mohly ohrozit celý proces;

- pokud jde o aktivity cizích vlád a parlamentů (zejména ve Spojených státech a ve Spojeném království), mělo by být docíleno zdvořilé dvoustranné spolupráce zaměřené především na zjištění pravdy a vyhýbání se polemice. Tam, kde to ovšem bude nutné, bude třeba zaujmout jasné a pevné stanovisko, zejména bude-li Švýcarsko znevažováno či obviňováno bez absolutně jasných důvodů;

- dospěje-li se k významným mezitímním nálezům a zejména jakmile budou ukončena všechna šetření, bude třeba vést jednání na vypracovaných závěrech a o tom, jak budou jakékoliv uvolněné fondy použity. Tato jednání by měla být vedena na vládní úrovni, a to buď mnohostranně, bude-li to možné se všemi dotčenými zeměmi (včetně spojenců, zemí, které byly tehdy neutrální, s Izraelem a Německem), dvoustranně s Izraelem (což by znamenalo vzdát se dlouhodobého stanoviska a akceptovat riziko nepříznivých reakcí arabského světa) nebo s nevládními organizacemi. Hodně bude záležet na strategii našich odpůrců. Problém však musí být nastolen jako mezinárodní a musí být k němu přizvány i další země. Švýcarsko, které vytvořilo dobrý příklad svým šetřením, by mělo zaujmout vedoucí roli a ujmout se tudíž iniciativy ...

Je také třeba mít na mysli, že scénáře a strategie nejsou imunní vůči vnějším vlivům a že kdykoli mohou nastat události nebo se objevit nové trendy, které všechno zpochybní nebo budou vyžadovat značnou flexibilitu. Proto se může ukázat jako realističtější smíšená akce spočívající v případě možnosti na mezitímní platbě. Volba tohoto druhu mixu by od počátku téměř nevyhnutelně znamenala zaujmout pragmatický přístup, který se ukáže ze dne na den a jen stěží si zaslouží ambiciózní označení «strategie»... Švýcarsko si nemůže dovolit drát se dopředu tímto způsobem

Ať už bude zvolena jakákoliv strategie, bude zapotřebí akce na externí frontě, aby švýcarské úsilí získalo na důvěryhodnost. Toho může být dosaženo zaujetím - v podstatě reaktivního - stanoviska zastávaného dosud nebo přijetím více inovačního postoje. Jako součásti inovace bych se přimlouval za systematickou kampaň v politických kruzích a v médiích, za pokračování v kontaktech s americkou administrativou, aby se porovnaly výsledky a zdokonalily metody, za kultivaci vztahů s židovskými organizacemi, kde je to možné, tak přátelsky, avšak bez servilnosti, a za vedení sladěné kampaně v oblasti public relations, včetně například seminářů a kulatých stolů. Pokud však jde o public relations, prohlášení by se měla činit pouze tehdy, bude-li možné říci něco nového, na správném místě a ve správný čas. Putování za hranice bude lépe se vyhnout z taktických důvodů a se zřetelem na aspekty vnitrostátní politiky...

Výhody a nevýhody různých přístupů jsou zcela evidentní. Je však jasné, že z historické, politické a právní perspektivy nebude «ujednání» nikdy uspokojivé. Ideální by však bylo zvolit právní strategii. Tak vyjdou na světlo důležité požadavky na všechny zúčastněné a výzvy k iniciativě, času a energii, nehledě na náklady. Avšak z hlediska hlavního cíle by bylo vhodné, abychom změnili životní návyk a vytvořili nezbytné disponibilní fondy bez nevhodného handrkování. Dovolte mi zopakovat: toto je válka, do které se musí Švýcarsko pustit a vyhrát ji na zahraniční i vnitrostátní frontě. Většinu našich odpůrců nelze důvěřovat. Potenciální škoda pro Švýcarsko z bojkotu nebo dokonce legislativní akce jiných zemí je obrovská. Dokonce i například čísla pro náš systém národního penzijního pojištění nebo náklady nových transalpských železničních spojení vypadají ve srovnání nižší. Švýcarsko musí vytvořit jednotnou a rozhodnou frontu ...

Carlo Jagmetti, švýcarský velvyslanec.“

17. Stěžovatel obdržel kopii. Zdá se být jasné, že nemohl dokument získat bez porušení úředního tajemství osobou, jejíž totožnost zůstává neznámá.
18. Napadené stěžovatelovy články
19. V neděli 26. ledna 1997 publikovaly curyšské nedělní noviny Sonntags-Zeitung následující článek stěžovatele (neoficiální překlad):

„Velvyslanec Jagmetti uráží Židy

Tajný dokument: Naším protivníkům nelze důvěřovat

Napsáno (stěžovatelem)

Bern/Washington: Další skandál týkající se švýcarského velvyslance ve Spojených státech: Carla Jagmettiho - v důvěrném strategickém listu týkajícím se aktiv obětí holocaustu hovoří o «válce, do které se musí Švýcarsko pustit» a o «protivnících, kterým nelze důvěřovat».

Tento dokument je klasifikován jako «důvěrný». Byl sepsán Carlem Jagmettim, švýcarským velvyslancem ve Spojených státech. Dne 19. prosince zaslal 64-letý vysoce postavený diplomat ve Washingtonu úkolem pověřené skupině své názory na to, co označil jako «kampaň proti Švýcarsku». Noviny Sonntags-Zeitung obdržely tuto zprávu jako dynamit. Pokud jde o její obsah, jde o pozoruhodné hodnocení situace. Avšak agresivní tón, použitý Carlem Jagmettim, má na čtenáře účinek elektrického šoku. «Je to válka», píše velvyslanec, «do které se musí Švýcarsko pustit a vyhrát ji na zahraniční i vnitrostátní frontě.» Označuje senátora D'Amato a židovské organizace za «protivníky» a tvrdí, že «většině našich protivníků nelze důvěřovat».

Ve svém listu se Carlo Jagmetti zmiňuje o možnosti uzavření dohody, protože «požadavky židovských organizací a senátora D'Amato musí být uspokojeny urgentně» V tomto kontextu užívá výrazu «ujednání». Velvyslanec Jagmetti navrhuje «zaplatit úhrnnou částku a vyřídít všechny požadavky jednou provždy». Potom, píše, bude «obnoven klid».

Když mluví o «externí frontě», Carlo Jagmetti říká, že Švýcarsko by mělo «vést systematickou kampaň v politických kruzích a v médiích». Vztahy k židovským organizacím by měly být «kultivovány přátelsky, ale bez servility» za pomoci advokátních firem a «za vedení sladěné kampaně v oblasti public relations, včetně ... seminářů a kulatých stolů».

Žádný komentář k tomuto strategickému listu eminentního diplomata - který má letos na jaře odejít do důchodu - nepronesli včera ani Flavio Cotti (hlava švýcarské diplomatické služby) na Spolkovém ministerstvu zahraničních věcí, ani úkolem pověřená skupina vedená Thomasem Borerem. Carlo Jagmetti nepronesl žádný komentář k těmto novinám.

Martin Rosenfeld, prezident Švýcarské federace židovských obcí (SIG/FSCI) označil poznámky Carla Jagmettiho jako «šokující a hluboce urážející». Řekl, že předvídá obtížný odchod pana Jagmettiho do důchodu.“

19. Ve stejném vydání novin Sonntags-Zeitung ze dne 26. ledna 1997 vyšel další článek napsaný stěžovatelem tohoto znění:

„Velvyslanec v koupacím plášti a v pohorkách do toho šlápl

Diplomatická pochybení švýcarského velvyslance Carla Jagmettiho

Napsáno (stěžovatelem)

Bern/Washington: Švýcarský velvyslanec Carlo Jagmetti se nechává vidět na diplomatické scéně. Svými necitlivými poznámkami o aktivech obětí holocaustu uvrhl švýcarskou zahraniční politiku do zmatku - a to ne poprvé.

V pátek časně ráno začala teplota v kancelářích švýcarského velvyslanectví ve Washingtonu stoupat. «Interní dokumenty nekomentujeme,» sdělil důrazně našim novinám mluvčí velvyslanectví... Nicméně následujícího dne ... vydavatel (deníku) Neue Zürcher Zeitung již svému blízkému příteli Carlo Jagmettimu přispěchal na pomoc. Pod titulkem «Úniky nepřestávají oznámil, že tento vyvážený dokument, jehož některé části mohly ovšem být nevhodně napsány, bude možná tento víkend uveřejněn.

Takže omezení škody bylo v pátek názvem hry ve Washingtonu. Velvyslanec Carlo Jagmetti, který representoval Švýcarsko v zahraničí po 34 let, si byl jasně vědom výbušné povahy svého strategického listu ze dne 19. prosince 1996 o nevyžádaných židovských aktivech. Ve svém listu mluví o «válce, do které se musí Švýcarsko pustit a kterou musí vyhrát na vnější i domácí frontě». Činí květnatý závěr slovy: «Většinu našich protivníků nemůžeme důvěřovat».

Avšak švýcarské velvyslanectví ve Washingtonu prožívá krizi vedení. Carlo Jagmetti, který velvyslanectví řídí, je zde poněkud neohrabaný. V roce 1993, několik měsíců poté, co se nastěhoval do svého úřadu na prestižní Cathedral Avenue, se tento starší diplomat dopustil svého prvního faux pas. V rozhovoru pro Schweizer Illustrierte si stěžoval na americkou administrativu, když prohlásil: «Zpozoroval jsem určitý nedostatek zdvořilosti.» Dokonce i Bili Clinton, o němž se říká, že «občas propukne v nevhodný okamžik ve smích» byl v tomto interview kritizován. Pan Clinton zjevně «nechal (Carla Jagmettiho) čekat čtyři měsíce na akreditaci». A podle velvyslance bylo legitimním se ptát, v obecném smyslu, «kdo vlastně Spojeným státům vládne».

Bern velvyslance pokáral za jeho špatně zvolené poznámky a pro nekonvenční veřejné vystupování (Carlo Jagmetti a jeho manželka byli vyobrazeni v článku v časopise Schweizer Illustrierte v jejich koupacích pláštích), avšak stěžovatel nebyl příliš mlčenlivější ve svých dalších projevech. Při vysoce věcné debatě o aktivech obětí holocaustu působil Carlo Jagmetti dojmem osoby, která se potácí na diplomatické scéně v nadvelikostních botách. Před shromážděným americkým tiskem pokáral paní Gerdu Beer, která holocaust přežila, a prohlásil, že její požadavky jsou neoprávněné, jelikož její strýc již příslušné konto ve švýcarské bance vybral. Avšak tento diplomat náchylný k incidentům neopřel své poznámky o prokázaná fakta, nýbrž o neopodstatněné pověsti, které se o tom šířily.

Bernu nezbyvalo nic jiného než se za jeho nediplomatické poznámky omluvit při nabídce snížit škodu.

Tyto poznámky, které byly nyní zveřejněny, jsou o to trapnější, jelikož se zdá, že napětí povoluje. Teprve poslední pátek senátor D'Amato a Světový židovský kongres poprvé uvítali švýcarský souhlas s tím, aby se vytvořil fond pro oběti holocaustu.

Švýcarští diplomati se nyní snaží zákulisním úsilím zabránit hrozící krizi zdůrazňováním faktu, že Carlo Jagmetti má brzy odejít do důchodu. V každém případě argumentují tím, že pan Jagmetti hrál pouze menší roli při nedávno ukončených jednáních mezi židovskými organizacemi a americkým senátorem D'Amatem.

Pokud jde o samotného Carla Jagmettiho, ten odmítl záležitost komentovat. Hlavní konference uspořádané v pátek senátorem D' Amatem pro světový tisk se nezúčastnil. Údajně byl na dovolené na Floridě. “

1. Další otištěné články

2. Třetí článek, který rovněž vyšel v novinách Sonntags-Zeitung dne 26. ledna 1997 a který napsal redaktor Ueli Haldimann, měl titul „Velvyslanec s bunkrovou mentalitou“.
3. V pondělí dne 27. ledna 1997 curyšský deník Tages-Anzeiger otiskl dlouhé výňatky ze strategického listu ve článku nazvaném „To nám ještě scházelo“. Později další noviny, Nouveau Quotidien, také uveřejnily extrakty ze strategického listu.
4. Stanovisko Švýcarské tiskové rady
5. Po uveřejnění těchto článků požádala švýcarská Spolková rada Švýcarskou tiskovou radu, aby případ posoudila.
6. Švýcarská tisková rada je orgánem, kterému jsou předkládány stížnosti týkající se médií. Jedná se o instituci švýcarského soukromého práva vytvořenou čtyřmi sdruženími novinářů, které založily nadaci k organizování a financování aktivit tiskové rady. Podle stanov tiskové rady mají její aktivity přispívat k diskusi o základních etických otázkách týkajících se médií. Jejím úkolem je podporovat svobodu tisku a svobodu informací a přijímat z vlastní iniciativy nebo při reakci na stížnosti stanoviska k otázkám týkajícím se žurnalistické etiky. Švýcarská tisková rada přijala „Deklaraci o právech a povinnostech novinářů“, která je k dispozici na internetu.
7. Její stanovisko ze dne 4. března 1997 týkající se tohoto případu (č. 1/97, C.J./Sonntags-Zeitung) zní následovně (neoficiální překlad):

„II. Úvahy

2. Pokud jde o uveřejňování důvěrných informací, jsou relevantní následující výňatky z Deklarace o právech a povinnostech novinářů:

(a) Odpovědnost (novinářů) vůči veřejnosti (má přednost před) zejména jejich odpovědností ... vůči... úřadům (Preambule).

(b) Novináři mají volný přístup «ke všem zdrojům informací a (mají) právo bez překážek vyšetřovat všechny skutečnosti, které jsou ve veřejném zájmu; námitky veřejného nebo soukromého tajemství lze uplatňovat pouze ve výjimečných případech, s dostatečným odůvodněním uvedeným v každém případě» (bod a. Deklarace práv).

(c) Novináři zveřejní pouze takové informace, dokumenty (nebo) fotografie či obrázky, jejichž původ je jim znám; (nebudou potlačovat) informace nebo podstatné prvky (a nebudou) překrucovat žádný text, dokument, fotografii... nebo názor vyjádřený někým jiným. (Budou) prezentovat nepodložené zprávy velmi jasně jako takové (a) objasňovat, kdy byly fotografie vydány. Budou dodržovat rozumné termíny (bod 3. Deklarace práv).

(d) Novináři nebudou užívat «neslušné metody za účelem získání informací, ... fotografií či dokumentů» (bod 4. Deklarace práv).

(e) Novináři budou respektovat «redakční tajemství a nebudou odhalovat zdroje důvěrných informací» (bod 6. Deklarace práv).

(f) Novináři nebudou akceptovat «žádné výhody nebo sliby, které by mohly ohrozit jejich profesionální nezávislost nebo jejich schopnost vyjádřit své vlastní názory» (bod 9. Deklarace práv).

5. Nejdříve musí být zjištěno, zda diplomatické zprávy spadají pod záhlaví životní zájmy. Spolkové úřady a úřady, které sdílejí jejich názor, tvrdí, že tyto zprávy jsou vysoce citlivé a srovnatelné s jednáními vedenými Spolkovou radou a se zprávami předcházejícími takovým jednáním. Tvrdí, že tyto dokumenty si zaslouží větší ochranu než například zprávy expertů nebo záznamy z parlamentních výborů. Spolkové ministerstvo zahraničních věcí a Spolková rada si nemohou učinit přesný obraz o mezinárodních vztazích, pokud je velvyslanci nevybaví

dodatečnými informacemi, odlišnými a citlivějšími než informace poskytované médii. Diplomaté rovněž poskytují informace, které získaly z důvěrných zdrojů, v zákulisí nebo mimo protokol. Potřebují například možnost vyjádřit v plném znění své názory na porušování lidských práv a politických vztahů s Iránem, napojení kolumbijských politiků na obchodování s drogami a opravdový obraz ohledně balance pravomocí a intrik v Kremlu. Jestliže přese všechno jsou zprávy tohoto druhu zveřejněny, bývá dotčený velvyslanec v hostitelské zemi prohlášen téměř automaticky za persona non grata. Kdyby měly být zprávy tohoto druhu zveřejňovány pravidelně, nemohli by již velvyslanci posílat zprávy o tom, co se děje. To by mělo negativní dopad na švýcarskou zahraniční politiku, a možná by ji to zcela paralyzovalo. A kdyby se mělo všechno zveřejňovat, mohlo by Švýcarsko rovněž odvolat své diplomaty a nahradit je médii. Při výkonu své funkce kritika a hlídače musí si být média vědoma svých povinností. To platí obzvláště v oblasti zahraniční politiky, protože zprávy vztahující se k zahraniční politice se čtou také v zahraničí. I kdyby to mělo být z tohoto důvodu, jsou zprávy z oblasti zahraniční politiky citlivější než zprávy o otázkách vnitřní politiky.

...

Tisková rada uznává důležitost principu, že diplomatická korespondence by měla zůstat důvěrná. V minulosti švýcarská média tento princip v podstatě dodržovala a nevystavovala vnitřní chod diplomacie ke zveřejňování. Odhalení z oblasti zahraniční politiky byla spíše výjimkou nežli pravidlem. Vedoucí činitelé v médiích jsou si plně vědomi povinností inherentních rolí médií jako kritika a hlídače v této oblasti.

Současně nelze zapomínat, že odhalení médii v oblasti zahraniční politiky jsou samozřejmostí v jiných zemích, zejména ve Spojených státech, ale též ve Spojeném království a v Izraeli. Pochopitelně, že se ostatní vlády a diplomaté museli dlouho potýkat s tímto rizikem odhalení týkajícím se zahraniční politiky a naučili se s tím žít. Ať už se to švýcarským úřadům líbí nebo nelíbí, musí se naučit přizpůsobit se situaci, kdy je zahraniční politika stejným středobodem zájmu jako vnitrostátní politika a kdy k odhalením může docházet nejen ve švýcarských médiích, ale také v cizích médiích. Přístup, který dává přednost utajení před veřejným zájmem příliš rigidně, není ani realistický, ani legitimní, zejména od té doby, kdy diplomatické zprávy pravidelně zasílá velký počet úřadů.

Nemůže být pochyb o tom, že odhalení v Sonntags-Zeitung a v Tages-Anzeiger byla zdrojem rozpaků a problémů pro osoby odpovědné za švýcarskou zahraniční politiku, avšak neomezila jejich manévrovací prostor nijak podstatně. Diplomatické zprávy jsou právem důvěrné, avšak jsou-li splněny podmínky pro to, aby mohly být důvěrné zprávy zveřejněny, musí mít svoboda tisku přednost (stanovisko 2/94, Moser/Reimann parlamentní otázky).

6. Tisková rada musí nyní posoudit, zda obsah strategického listu pana Jagmettiho má takový význam, že byla vhodná k vyvolání veřejného zájmu, a zda měla být zveřejněna. Podle názoru Ueli Haldimanna, redaktora novin Sonntags-Zeitung, spočíval veřejný zájem ve skutečnosti, že bylo důležité seznámit lidi s tím, jak švýcarský velvyslanec ve Washingtonu chápe komplexní problém aktiv obětí holocaustu, a způsob, jakým se Švýcarsko vyrovnává s minulostí, a jaký agresivní tón zvolil. Podle Haldimanna neuveřejnily jeho noviny žádnou uniklou informaci, pokud šlo o veřejný zájem. Ačkoliv existovalo více úniků než dříve, nebyly v principu poškozující a byly často jediným zbývajícím prostředkem jak zarazit škodlivé chování...

Z hlediska tiskové rady je třeba v dalším kroku vyhodnotit strategickou důležitost listu pana Jagmettiho. V tomto dokumentu pan Jagmetti vypracoval perfektně racionální analýzu situace, přičemž předložil řadu konstruktivních návrhů. Analyzoval dvě «extrémní» možnosti - první zahrnovala určité «ujednání» a druhá jistou «právní strategii». List svědčí o fundamentálním úsilí

dopátrat se pravdy, nalézt velkorysá finanční řešení a chránit švýcarské zájmy a dobré vztahy země se Spojenými státy. Pozornosti i toho nejobyčejnějšího čtenáře však nemůže uniknout, že pan Jagmetti použil velmi bojovný tón a že pohlížel na své partnery v jednání jako na protivníky, kterým nelze důvěřovat a kteří mohou být k určitému druhu ujednání přístupni. Použitý tón prozrazuje postoje, které jsou problematické dokonce i v interním dokumentu, jelikož postoje se mohou odrážet také při jednáních a neformálních kontaktech. V této souvislosti musel být pan Jagmetti angažován v důležitých diskusích týkajících se aktiv obětí holocaustu během posledních šesti měsíců jeho působení.

Tisková rada si je vědoma skutečnosti, že stupeň veřejného zájmu o důvěrné informace nemůže být determinován zcela objektivně, ale že závisí na ideologickém, kulturním, ekonomickém a oznamujícím kontextu, v němž médium působí. Nicméně v případě strategického listu pana Jagmettiho byl veřejný zájem jasný, jelikož debata okolo aktiv obětí holocaustu a role Švýcarska ve druhé světové válce byla značně důležitá koncem roku 1996 a počátkem roku 1997 a měla mezinárodní dimenzi a protože švýcarský velvyslanec ve Washingtonu měl zastávat prominentní postavení v nadcházející diskusi. Znalost toho, co si velvyslanec myslel a jak formuloval své názory, byla relevantní a nebyla pouhým triviálním zájmem. Ponecháme-li stranou otázku veřejného zájmu a relevanci velvyslancových poznámek, pak zveřejnění tohoto domněle důvěrného listu bylo oprávněné z morálního hlediska, jelikož pouze v důsledku zveřejnění se stalo jasným, že odpovědní lidé ještě nemají jasno, navzdory vytvoření skupiny pro řešení úkolu, pokud jde o problematiku švýcarské odpovědnosti a jaké kroky by se měly učinit. Z hlediska politické transparentnosti zveřejnění důvěrného dokumentu, navzdory tomu, že byl více než měsíc starý a že mezitím se již hovořilo o vytvoření fondu pro oběti holocaustu, mohlo přimět vládu, aby se angažovala v debatě s cílem problémy vyřešit, demonstrovat vedení a nalézt přesvědčivá řešení.

7. Závěrem je nezbytné posoudit, zda zmíněné informace byly zveřejněny tou nejvhodnější formou. Podle jednoho směru myšlení jsou média v postavení mocnosti, jelikož nejen informují, ale také navrhují způsob, jímž předkládají, jak mají být informace hodnoceny. V daném případě noviny Sonntags-Zeitung, jak se tvrdí, předložily interní analýzu zahraniční politiky ve zhuštěné formě a publikací přiložených komentářů třetích osob, které neviděly původní text, vstúpily lidem myšlenku, že velvyslanec Jagmetti «urazil Židy». Tím, že noviny obvinily pana Jagmettiho z antisemitismu nezodpovědně nastartovaly šíření pověstí. Reprodukce celého textu by byla nevystavila pana Jagmettiho takovému tlaku a nepřinutila by jej rezignovat. Způsob, jakým byly informace zveřejněny, se tak stal zdrojem problémů a údivů.

Opačný směr myšlení tvrdí, že je důležité analyzovat důležité body poznámek pana Jagmettiho. Podle Sonntags-Zeitung nešlo o obviňování pana Jagmettiho z antisemitismu. Redaktoři novin však mimo záznam uznali, že by bylo bývalo rozumnější zveřejnit strategický list v plném znění. Tvrdí, že v den zveřejnění by bylo bývalo skutečně nemožné připojit k novinám další stranu a že plány zveřejnit plné znění na Internetu byly opuštěny s ohledem na technické problémy.

Tisková rada pokládá tyto argumenty za nepodložené a souhlasí s kritikou způsobu zveřejnění. Noviny Sonntags-Zeitung dostatečně neobjasnily, že velvyslanec Jagmetti ve svém strategickém listu nastínil několik možností, za nichž by bylo «ujednání» spravedlivé. Načasování událostí noviny dostatečně neobjasnily, protože dokument byl již starý pět týdnů a byl doručen adresátům před rozhovorem s odcházejícím švýcarským prezidentem v programu 24 heures/Tribune de Genève. Noviny zbytečně učinily záležitost šokující a skandální a při použití titulku «Velvyslanec Jagmetti urazí Židy» čtenáře pomýlily a vyvolaly dojem, že poznámky byly vypracovány předchozího dne. Bylo nekorektní tvrdit, že dopis pana Jagmettiho podryl proces, který již začal v lednu, zejména proto, že dokument již cirkuloval předtím a že předtím nebyl veřejný, takže nemohl škodlivě působit na jednání s partnery země ani doma, ani v zahraničí. Když se noviny Sonntags-Zeitung pokusily v pátek 24. ledna pana Jagmettiho kontaktovat, aby získaly komentář, a když jej nezastihly, protože byl na

Floridě, zvažovali jejich redaktori, zda by nebylo moudřejší odložit zveřejnění o týden, aby současně mohli zveřejnit interview s Carlem Jagmettim vedle výňatků z jeho listu. Skutečnost, že zveřejnění dostalo přednost oproti všemu, v následujícím vydání bylo možné vysvětlit jen strachem z konkurence, což v žádném případě není dostatečným ospravedlněním pro okamžité zveřejnění. Takže zveřejněním strategického listu ve formě, v jaké se objevilo, vypustily noviny Sonntags-Zeitung životní dílní informace, a to v rozporu s Deklarací o právech a povinnostech novinářů (bod 3. Deklarace o povinnostech).

III. Nálezy

1. Svoboda tisku je příliš fundamentální právo, než aby mohla být principiálně prospěšná zájmům státu. Role kritika a hlídače, kterou média hrají, od nich vyžaduje, aby informace zveřejňovala, kdykoli se jedná o veřejný zájem, ať už je zdroj informací volně dostupný či důvěrný.
2. Pokud jde o zveřejňování důvěrných informací, je třeba pečlivě vážit všechna «pro» a «proti», přičemž je třeba hledět na to, zda zájmy zasluhující si ochranu mohou být později poškozeny.
3. Interní zprávy diplomatů jsou po právu důvěrné, avšak nutně nevyžadují, aby se jim ve všech případech dostalo vysokého stupně ochrany. Role kritika a hlídače, kterou média hrají, se vztahuje též na zahraniční politiku s tím, že osoby odpovědné za média mohou diplomatickou zprávu zveřejnit, pokud usoudí, že je její obsah předmětem veřejného zájmu.
4. V případě pana Jagmettiho by měl být uznán zájem veřejnosti na jeho strategickém listu stejně jako fakt, že jeho zveřejnění bylo legitimní vzhledem k důležitosti veřejné debaty o aktivech obětí holocaustu, k prominentnímu postavení švýcarského velvyslance ve Washingtonu a k obsahu zmíněného dokumentu.
5. V tomto případě noviny Sonntags-Zeitung učinily nezodpovědně názory pana Jagmettiho šokujícími a skandálními tím, že otiskly strategický list ve zkrácené podobě a nedostatečně objasnilo načasování událostí. Noviny tak jednaly v rozporu s Deklarací práv a povinností novinářů (bod 3 Deklarace povinností). Oproti tomu Tages-Anzeiger a Nouveau Quotidien začlenily záležitost do náležitého kontextu po příslušných odhaleních a reprodukcí dokumentu v téměř úplném znění. “
6. Trestní řízení proti stěžovateli
7. Řízení na kantonální úrovni
8. Po zveřejnění článku byl stěžovatel vyšetřován kantonálními orgány v Curychu. Rozhodnutím ze dne 6. března 1998 nařídila Spolková prokuratura přerušit vyšetřování porušení úředního tajemství ve smyslu článku 320 švýcarského trestního zákona. Případ byl postoupen jako obvinění z uveřejnění oficiálních jednání ve smyslu článku 293 trestního zákona vyšetřujícím orgánům Kantonu Curych.
9. Dne 5. listopadu 1998 Okresní úřad v Curychu potrestal stěžovatele pokutou ve výši 4000 švýcarských franků (CHF) (cca 2382 euro /EUR/ podle tehdejšího kurzu) za porušení článku 293 § 1 švýcarského trestního zákona (viz níže odstavec 35) tím, že uveřejnil články „Velvyslanec Jagmetti uráží Židy“ a „Velvyslanec v koupacím plášti a v pohorkách do toho šlápl“.
10. Dne 22. ledna 1999, po stěžovatelově žádosti, aby bylo toto rozhodnutí zrušeno, Okresní soud v Curychu jej usvědčil ze spáchání trestného činu podle článku 293 § 1 švýcarského trestního zákona, avšak snížil pokutu na 800 CHF (cca 476 EUR podle tehdejšího kurzu).
11. Relevantní části rozsudku okresního soudu zněly následovně (neoficiální překlad):

„5.2.2 Podle judikatury Spolkového soudu se trestný čin definovaný v článku 293 trestního zákona opírá o formální pojem tajemství, takže důvěrná povaha dokumentu, rozhovorů nebo vyšetřování nevychází z obsahu, nýbrž z toho, že je takto klasifikován příslušným orgánem. V souladu s tímto přístupem Spolkového soudu je uvedený strategický list, který byl označen «(klasifikován) důvěrný» (Dokument 2/2), tajný ve formálním smyslu a jako takový vyžaduje ochranu podle článku 293

trestního zákona.

Pokud jde o interpretaci článku 293 trestního zákona, měly by být v zásadě vzaty v úvahu svoboda projevu a svoboda tisku (článek 10 Evropské úmluvy o lidských právech a článek 55 Spolkové ústavy), a to ve prospěch stěžovatele. Při revizi trestního zákona ze dne 10. října 1997, která učinila uveřejnění tajemství menší důležitosti polehčující okolností (článek 293 § 3), připojila legislativa k pojmu tajemství ve smyslu článku 293 podstatný komponent. Avšak i za předpokladu, že z těchto důvodů - a v rozporu s judikaturou Spolkového soudu - by soud měl opřít své rozhodnutí o čistě základní pojem tajemství, nebyl by výsledek pro žadatele příznivý.

Názory vyjádřené velvyslancem Jagmettim ve strategickém listu nepatřily do veřejné domény. To navíc vyplývá z toho, že zasláné informace a způsob, jakým byly analyzovány, vytvořilo základ pro žadatelovy «sensační» články. Ať už velvyslanec Jagmetti chtěl či nechtěl odhalit obsah strategického listu v interview, je zde málo relevantní. Existuje však mnoho důvodů k pochybnostem, a to o to více, že dokument byl rozeslán pouze omezenému počtu osob. Dále, na rozdíl od žadatelových požadavků, nebyl obsah strategického listu nijak zvlášť nepozoruhodný. Dokument obsahoval vyhodnocení delikátní zahraničně-politické situace, v níž se Švýcarsko nacházelo v prosinci 1997 pokud jde o nevyžádaná aktiva, zejména vis-a-vis USA. Dokument rovněž navrhoval různé strategie s cílem pomoci zemi k tomu, aby se ze svých nesnází dostala. Dokumenty často obsahující pečlivě formulovaná hodnocení a analýzy jsou podstatnou součástí vytváření názorů a rozhodnutí na úrovni velvyslanectví, tj. procesu, jsou interně diskutovány a vyměňovány tvrdě zastávané a často divergentní názory, než se dosáhne dohody o konkrétním stanovisku. Ochrana, která je poskytována článkem 293 trestního zákona, se rovněž vztahuje na vytváření názorů tak svobodně, jak je to možné, a bez nepatřičného vnějšího vlivu (BGE /Zprávy Spolkového soudu/ 107 IV 188). V tomto ohledu bylo účelem dokumentu napomoci vedoucímu skupiny pověřené tímto úkolem zformulovat stanovisko a tím ovlivnit běh událostí a jednání země o problematice nevyžádaných aktiv. Samotnou svou povahou zveřejnění interních dokumentů tohoto druhu, které mají napomoci k formování stanovisek, mohou mít devastující účinky na jednání, která se mají vést. Proto s ohledem na svůj explozivní obsah a na skutečnost, že nebyl veřejnosti znám, byl uvedený dokument také tajným v základním smyslu. Lze tudíž právem tvrdit, že otázka, zda má široký pojem tajemství v pojetí Spolkového soudu přednost před článkem 10 Evropské úmluvy o lidských právech, zůstává otevřená.

6. Na ospravedlnění svého jednání žadatel tvrdí, že bránil legitimní zájmy. Podle Spolkového soudu se lze dovolávat tohoto mimoprávního ospravedlnění, «jestliže uvedené jednání je nezbytným a racionálním prostředkem k dosažení legitimního cíle, je jediným možným jednáním a je zjevně méně důležité než zájmy, které se pachatel snaží hájit» (BGE 120 IV 213). Žadatel tvrdí, že redaktoři novin Sonntags-Zeitung vyhodnotili situaci předtím, než dospěli k závěru, že veřejný zájem má větší váhu. Přiklonili se k názoru, že veřejnost má právo být informována, když přední diplomaté užívají tón, který je v jasném rozporu s oficiálním stanoviskem Švýcarska (Dokument 2/5, str. 2). Tvrdí, že tón použitý velvyslancem byl tak nevhodný, že uveřejnění bylo nutné (Dokument 2/7). Podle redaktorů nebyl velvyslanec Jagmetti tím správným člověkem, který by měl vést jednání se senátorem D'Amatem a se židovskými organizacemi, protože postrádal jemnost potřebnou při jednáních o tak důležité otázce (Dokument 17, str. 13). Zveřejněním důvěrného strategického listu se tak žadatel částečně snažil odvést od jednání vedoucího diplomata, jehož styl se mu nelíbil. Je třeba říci, i když to bylo opravdové, že nechuť vyjádřená žadatelem ohledně tónu dokumentu se jeví jako poněkud naivní. I když určitá vrstva veřejnosti si snad mohla přát být informována o interních dokumentech tohoto druhu, má to málo co do činění s legitimními zájmy. Kromě toho žadatel nepochybně narušil klima diskrétnosti, která má životně důležitý význam v oblasti diplomatických vztahů, čímž oslabil pozici Švýcarska při jednáních nebo ji alespoň podstatně zkompromitoval. Při hodnocení veřejného zájmu, na který se žadatel odvolával ve světle

striktních požadavků stanovených Spolkovým soudem ohledně mimoprávního ospravedlnování obrany legitimních zájmů, je především jasné, že prostředky použité novinami Sonntags-Zeitung, spočívající v napadeném uveřejnění tajných úředních dokumentů, nebyly ani nutné, ani rozumné, a za druhé, že zájmy, které byly v důsledku toho poškozeny, nebyly «zjevně» menšího významu. Navíc, veřejná debata o nevyžádaných aktivech, kterou si stěžovatel přál vidět, mohla být perfektně vedena bez porušení článku 293 trestního zákona. Na obranu legitimních zájmů se zde nelze za účelem ospravedlnění odvolávat.

7. Podle článku 293 § 3 trestního zákona je uveřejnění tajemství menší důležitosti polehčující okolností. Avšak jak bylo uvedeno výše, tajemství odhalené v daném případě nebylo menší důležitosti. Uveřejnění strategického listu, který byl důležitý pro zformování stanoviska na Spolkovém ministerstvu zahraničních věcí a ve Spolkové radě, i když možná ve skutečnosti neohrozilo pozici Švýcarska vůči vnějšímu světu a konkrétně při jednáních, pak ji přinejmenším dočasně zkompromitovalo. Důležité bylo zachovat důvěrnost dokumentu nejen proto, že byl klasifikován jako «důvěrný». Implikace diskutovaného předmětu pro švýcarskou zahraniční politiku rovněž vyžadovaly větší diskrétnost při zacházení se strategickým listem. Takže ve vztahu ke skutečnostem zakládajícím trestný čin neexistují žádné polehčující okolnosti ve smyslu článku 293 § 3 trestního zákona.

Spáchaný trestný čin nelze pokládat za menší, jelikož tajemství, které žadatel zveřejnil, není druhořadého významu. Zveřejněním strategického listu žadatel nevědomky zkompromitoval taktické stanovisko Švýcarska při jednáních. Avšak trestný čin není velice závažný, protože žadatel neodhalil skutečné státní tajemství, jehož zveřejnění by bylo mohlo ohrozit skutečné základy země. Ani chyba žadatele by se neměla příliš zveličovat, pokud žadatel se dopustil svého jednání - za podpory vydavatele novin a jeho právního oddělení - při legitimním pokusu zahájit otevřenou debatu o všech aspektech týkajících se problematiky nevyžádaných aktiv. Pokuta ve výši 800 CHF je tudíž přiměřená. ...“

29. Žadatel podal odvolání z důvodů nulity, které bylo zamítnuto Odvolacím soudem Kantonu Curych dne 25. května 2000.
30. Řízení na federální úrovni
31. Žadatel podal odvolání z důvodů nulity a veřejnoprávní odvolání u Spolkového soudu. Tvrdil, že novinář může být odsouzen pro trestný čin podle článku 293 švýcarského trestního zákona jen za výjimečných okolností, a to jestliže zveřejněné tajemství je neobyčejně důležité a zveřejnění může podrýt samotné základy státu. Odvolal se na veřejný zájem na seznámení s velvyslancovými poznámkami a na roli novinářů jako hlídacích psů v demokratické společnosti.
32. Spolkový soud zamítl stěžovatelovo odvolání ve dvou rozsudcích s datem 5. prosince 2000 (doručených 9. ledna 2001), ve kterých potvrdil rozhodnutí nižších soudů.
33. Při posuzování odvolacích důvodů nulity Spolkový soud nejprve popsal některé úvahy k článku 293 trestního řádu (neoficiální překlad):

„2(a) Podle judikatury a většiny komentátorů je cílem článku 293 trestního zákona ochrana tajemství ve formálním smyslu. Jediným rozhodujícím faktorem je, zda dokumenty, vyšetřování či jednání jsou tajná buď na základě zákona nebo rozhodnutí přijatého příslušným orgánem. To, zda byly klasifikovány jako «tajné» či prostě «důvěrné», má malý význam; pro jasnost postačí, že klasifikace byla určena k tomu, aby zabránila jejich zveřejnění... Toto formální pojetí tajemství se liší od základního pojmu, na který se odvolává většina článků trestního zákona o odhalení tajných informací, jako například článek 267 (diplomatická zrada) nebo článek 320 (porušení úředního tajemství). V základním smyslu je skutečnost tajná, je-li přístupná pouze omezenému počtu osob, jestliže si příslušný orgán přeje, aby byla udržena v tajnosti, a je-li toto přání ospravedlněno zájmy, které si ochranu zaslouží.

Mnozí komentátoři argumentovali ve prospěch úplného zrušení článku 293 a tvrdili, že by měly být přinejmenším podniknuty kroky k zabezpečení, aby bylo zveřejnění tajemství v základním smyslu trestné pouze tehdy, bude-li tajemství většího významu ...

2(b) Jako součást revize trestních a procesních ustanovení týkajících se médií navrhla Spolková rada zrušení článku 293 trestního zákona bez jeho náhrady jiným ustanovením. Ve svém sdělení (BBI /Spolkový věstník/ 1996 IV 525 a násl.) Spolková rada zejména uvedla, že je nespravedlivé trestat novináře, kteří zveřejnili důvěrnou informaci, zatímco příslušný úřední reprezentant dotčeného orgánu, který původně publikaci umožnil, obecně unikne trestu, protože jeho totožnost nemohla být zjištěna. ... Podle Spolkové rady článek 293 trestního zákona, který chrání tajemství ve formálním smyslu ... uložil excesivní restriktce svobodě aktivity médií. Podle jeho názoru «druhé použití» odhaleného tajemství (např. někým, kdo pracuje v médiích) je méně závažné ve smyslu trestního potenciálu a nezákonnosti nežli původní odhalení tajemství jeho nositelem. Kromě toho novinář si v žádném případě není vždy vědom toho, že informace, které obdržel, byly získány v důsledku vyzrazení tajemství. Jednání «druhého uživatele» lze hodnotit odlišně v případech, kdy odhalené informace byly skutečně státním či vojenským tajemstvím. Avšak nezávisle na článku 293 trestního zákona má platná legislativa na každý pád ustanovení předvídací diplomatickou zradu (článek 267 trestního zákona) a porušení vojenského tajemství (článek 329 trestního zákona) ve dvou vrstvách ochrany v takových případech, jedno proti odhalení držitelem tajemství a druhé proti odhalení «druhým uživatelem». Podle Spolkové rady navržené zrušení článku 293 trestního zákona by tak podrylo ochranu tajemství podle trestního práva v důležitých oblastech. Účel, aby článek 293 rovněž chránil individuální zájmy, je přinejlepším nepřímo relevantní, jelikož soukromý a osobní život jednotlivce je chráněn především a většinou články 179 - 179f trestního zákona a ustanoveními občanského zákoníku o ochraně osobnostních práv.

...

Ve spolkových orgánech ti, kteří byli pro úplné zrušení článku 293 trestního zákona, také tvrdili, že uvedené ustanovení se aplikuje zřídka a není účinné. Uvádějí, že je nespravedlivé zejména proto, že penalizuje pouze novináře, který je «druhým uživatelem», přičemž totožnost původního pachatele, zejména oficiálního reprezentanta dotčeného úřadu zůstává neznámá ... a ten tudíž nemůže být volán k odpovědnosti například za porušení úředního tajemství. I kdyby byl článek 293 prostě zrušen, tvrdí, že odhalení skutečně důležitých tajemství novinářem by bylo stále trestné, například podle článku 267 trestního zákona (diplomatická zrada) nebo podle článku 329 (porušení vojenského tajemství). Oponenti zrušení článku 293 tvrdili, ... že toto ustanovení je důležitější než kdykoli jindy, protože odhalení tajných či důvěrných informací může mít závažné důsledky ...“

33. Spolkový soud se vrátil k okolnostem daného případu:

„8. «Zveřejnění tajných úředních jednání» (trestný čin zakotvený v článku 293 trestního zákona) je třeba stále chápat jako spočívající na formálním pojmu tajemství v souladu s judikaturou Spolkového soudu. Připojení třetího paragrafu k článku 293 na tom nic nezměnilo. Avšak ve světle skutečnosti, že nyní mají trestní soudy možnost neuložit žádný trest, musejí předem rozhodnout, zda klasifikace jako «tajné» může být ospravedlněna ve světle předmětu a účelu odhalených dokumentů. Tak je tomu v daném případě.

Výňatky z důvěrného dokumentu zveřejněné žadatelem byly navíc také tajné v základním smyslu. Žadatel právem upouští od argumentace, že uvedené výňatky byly menší důležitosti ve smyslu článku 293 § 3 trestního zákona. Stěžovatel požadoval, aby aplikace článku 293 byla omezena na případy, kdy odhalená tajemství jsou velké důležitosti a kdy jejich odhalení ohrožuje samotné základy státu, čímž požadoval rozhodnutí, které značně překračuje interpretaci článku 293 (v souladu s Ústavou a s judikaturou Evropského soudu pro lidská práva), kterou je Spolkový soud povinen aplikovat podle

článku 191 nové Spolkové ústavy. Totéž platí o argumentu, že lidé pracující v médiích mohou být odsouzeni za zveřejnění tajných úředních jednání podle článku 293 trestního zákona pouze, jestliže zájem státu na zachování důvěrnosti odhalených informací převažuje veřejný zájem na jejich obdržení. Toto srovnání zájmů, o které se jedná, nemá vztah k základním prvkům trestného činu, i když může mít vztah k mimoprávnímu ospravedlnění ochrany legitimních zájmů. Na každý pád nejsou okolnosti daného případu takové povahy, aby dovolovaly ochranu legitimních zájmů, coby ospravedlnění pro zveřejnění tajných úředních jednání.

8. Tento závěr činí srovnání zájmů, o něž se jedná v daném případě, nadbytečným. Je tudíž nezbytné reagovat na žadatelovu kritiku způsobu, jakým kantonální orgány tyto zájmy porovnávaly.

Kvůli kompletnosti by však mělo být poukázáno na to, že z důvodů stanovených spolkovými orgány zájem na zachování důvěrnosti zmíněného strategického listu měl větší váhu než veřejný zájem na obeznámení se s extrakty zveřejněnými v novinách. Aby se vyhnul opakování, soud by se zde chtěl odvolat na úvahy uvedené v napadeném rozsudku a v prvoinstančním rozsudku. Nebylo pouze v zájmu velvyslance a Spolkové rady, nýbrž i celé země, aby byla zachována důvěrná povaha strategického listu. Zveřejnění izolovaných extraktů znamenalo intervenci do formování stanovisek a rozhodovacího procesu uvnitř státních orgánů Švýcarska a především zkomplikování již tehdy složitých jednání, jež se vedla na mezinárodní úrovni; to nebylo ve státním zájmu. Na druhé straně pomíjivý zájem na zveřejněných výňatcích vytržených z kontextu v novinách, který byl palcovými titulky vzbuzen u sensacektivních členů veřejnosti, je z právního hlediska relativně bezvýznamný. To vše je tím spíše pravda, jelikož «tón» kritizovaný žadatelem a použitý v interním dokumentu sepsaném ve specifickém kontextu (a jehož obsah byl, podle článku, bezvýznamným vyhodnocením situace) neumožňoval čtenáři vyvodit jasné a nesporné závěry ohledně «mentality» velvyslance a tím méně jeho schopnosti plnit úkol, jímž byl pověřen ...“

34. Ve svém rozsudku následujícím po stěžovatelově veřejnoprávním odvolání Spolkový soud nalezl toto (neoficiální překlad):

„3. Ve svém veřejnoprávním odvolání stěžovatel zejména požaduje, aby na něho byl aplikován princip rovnosti při porušení zákona a mimo jiné si stěžuje na porušení principu zákonnosti.

...

(b) Zde neexistuje potřeba probírat do detailů důvody, proč se vyšetřovací orgány rozhodly nestíhat jiné novináře uvedené žadatelem za zveřejnění tajných úředních jednání s ohledem na články, které napsali, nebo zvážit, zda jsou tyto důvody důležité. I kdyby poslední otázka byla zodpovězena negativně, neměl by z toho žadatel v žádném případě prospěch.

Z vysvětlení k tomuto bodu podaného v napadeném rozsudku (str. 5 a násl., úvahy k bodu IV) a z prvoinstančního rozsudku (str. 3, úvahy bod 4) je jasné, že výjimečné okolnosti, za nichž judikatura Spolkového soudu uznává právo na rovnost při porušení zákona, zde neplatí. Přístup zvolený vyšetřujícími orgány v daném případě netvoří sám o sobě «konzistentní» (a možná i nezákonnou) praxi ani v tom smyslu, že při absenci specifických podstatných důvodů jsou novináři pouze zcela výjimečně a nikoli systematicky stíháni za zveřejnění tajných úředních jednání, ani v tom smyslu, že tam, kde jsou výňatky ze stejného důvěrného dokumentu zveřejněny několika novináři v různých článcích, novinář, který z jakéhokoliv důvodu – ať už na základě způsobu, jakým byl článek napsán či výňatky vybrány – se jeví jako nejvíce vinný, je v důsledku toho vybrán pro stíhání. Kromě toho nic nenasvědčuje tomu, že jedna z těchto praktik (zřejmě nezákonná) bude v budoucnu přijata....“

1. Relevantní vnitrostátní, mezinárodní a komparativní právo a praxe

2. Švýcarské právo a praxe
3. Článek 293 švýcarského trestního zákona nazvaný „Zveřejnění tajných úředních jednání“ zní následovně (neoficiální překlad):

„1. Každý, kdo bez oprávnění tak učinit zveřejní zcela nebo zčásti dokumenty, vyšetřování či jednání jakéhokoli orgánu, které jsou tajné ze zákona nebo na základě rozhodnutí přijatého tímto orgánem jednajícím v rámci své pravomoci, bude potrestán vězením nebo pokutou.

2. Spolčení k takovému jednání je trestné.
3. Soud může rozhodnout, že žádný trest neuloží, jedná-li se o tajemství menší důležitosti.“
4. V rozsudku ze dne 27. listopadu 1981 (BGE 107 IV 185) Spolkový soud upřesnil, že pojem tajemství, který je použit v článku 293 trestního zákona, je čistě formální.
5. Švýcarská legislativa přijala nedávno zákon ze 17. prosince 2004 o transparentnosti spolkové administrativy, který nabyl účinnosti 1. července 2006 (Kompendium spolkového práva 152.3). Relevantní ustanovení zákona, který má za účel zdokonalit přístup k úředním dokumentům znějí následovně (neoficiální překlad):

„Část 1: Obecná ustanovení

Sekce 1: Účel a předmět

Účelem tohoto zákona je podporovat transparentnost, pokud jde o úkoly, organizaci a činnost úřadů. Za tímto účelem tento zákon přispěje k informování veřejnosti poskytováním přístupu k úředním dokumentům.

Část 2: Právo přístupu k úředním dokumentům

Sekce 6: Princip transparentnosti

1. Každá osoba má právo nahlížet do úředních dokumentů a získávat od úřadů informace o jejich obsahu.
2. Dotčená osoba může nahlížet do úředních dokumentů in situ nebo si vyžádat jejich kopii, s výhradou právních předpisů o autorském právu.
3. Pokud již byly úřední dokumenty publikovány Konfederací na papíře nebo v elektronické formě, budou se podmínky uvedené v odstavcích 1 a 2 pokládat za splněné.

Sekce 7: Výjimky

1. Právo přístupu bude omezeno, odloženo nebo zamítnuto, jestliže přístup k oficiálnímu dokumentu:
  - (a) může významně zasáhnout do procesu svobodné tvorby názorů a záměrů v rámci úřadu, na který se tento zákon vztahuje, jiného legislativního či administrativního orgánu nebo soudu;
  - (b) zasahuje do implementace specifických opatření přijatých úřadem v rámci jeho poslání;
  - (c) může ohrozit vnitřní nebo vnější bezpečnost státu;
  - (d) může ohrozit švýcarské zájmy v oblasti zahraniční politiky a mezinárodních vztahů;
2. Právo přístupu bude omezeno, odloženo nebo zamítnuto, jestliže přístup k úřednímu dokumentu může zasáhnout do soukromé oblasti třetí strany, pokud veřejný zájem na transparentnosti nebude výjimečně shledán závažnějším.“

3. Nařízení ze dne 10. prosince 1990 o klasifikaci a zacházení s informacemi civilního úřadu (Kompendium federálního práva 172.015), s účinností od doby vydání, definuje různé úrovně klasifikace (neoficiální překlad):

„Část 1: Obecná ustanovení

Sekce 1: Předmět

Toto nařízení obsahuje ustanovení o zachovávání tajemství, jež se vztahují na informace civilního úřadu (dále jen «informace»), které ve vyšším zájmu státu nesmí být dočasně předány jiným osobám nebo být odhaleny; činí tak prostřednictvím instrukcí o způsobu, jakým mají být takovéto informace klasifikovány a jak má být s nimi zacházeno.

Část 2: Klasifikace

Sekce 5: Kategorie klasifikace

Orgán, který vydává informace (dále jen «vydávající orgán»), je klasifikuje na základě úrovně ochrany, kterou vyžadují. Existují pouze dvě kategorie klasifikace: «tajné» a «důvěrné».

Sekce 6: «Tajné» informace

Jako «tajné» se klasifikují následující informace:

(a) informace, které, stanou-li se známými neoprávněným osobám, by mohly závažným způsobem poškodit vnější vztahy Švýcarska nebo ohrozit implementaci opatření na ochranu vnitřní a vnější bezpečnosti státu a zaměřené, například, na zachování aktivity vlády během výjimečného stavu nebo zabezpečující životně důležité dodávky;

(b) informace, k nimž má přístup pouze malý počet osob;

Sekce 7: «Důvěrné» informace

1. Informace ve smyslu sekce 6, které mají menší význam a k nimž, normálně řečeno, má přístup větší počet lidí, se klasifikují jako «důvěrné».
2. Klasifikace «důvěrné» se přidělí také informacím, které, pokud by se staly známými neoprávněným osobám, by jim mohly umožnit:

(a) zasahovat do činnosti vlády;

(b) mařit implementaci důležitých opatření státu;

(c) vyzradit výrobní tajemství nebo důležitá obchodní tajemství;

(d) mařit průběh trestního řízení;

(e) podrývat bezpečnost velké infrastruktury.

Sekce 8: Osoby oprávněné klasifikovat informace

Vedoucí oddělení, spolkový kancléř, generální sekretář, ředitelé úřadů a jejich náměstci odpovídají za klasifikaci informací a změny i odstranění klasifikace. V určitých případech mohou svou pravomoc delegovat. “

Toto nařízení bylo později nahrazeno nařízením ze dne 4. července 2007 o ochraně federálních informací (Kompendum federálního práva 510.411), které nabylo účinnosti 1. srpna 2007.

1. Mezinárodní právo a praxe

2. Dne 19. prosince 2006 čtyři speciální zástupci pro svobodu projevu (pan Ambeyi Ligabo, zvláštní zpravodaj OSN pro svobodu názorů a projevu, pan Miklos Haraszi, zástupce OB SE pro svobodu médií, pan Ignacio J. Alvarez, zvláštní zpravodaj OAS /Organizace amerických států/ pro svobodu projevu, a paní Faith Pansy Tlakula, zvláštní zpravodajka ACHPR /Africká komise pro lidská práva/ pro svobodu projevu) přijali společnou deklaraci. Následuje výňatek z uvedené deklarace:

„Novináři by neměli být odpovědní za zveřejnění klasifikovaných nebo důvěrných informací, pokud se sami nedopustili přestupku či trestného činu při jejich získání. Je povinností státních orgánů, aby chránily legitimně důvěrné informace, jimiž disponují.“

40. Dne 19. dubna 2007 přijalo Parlamentní shromáždění Rady Evropy rezoluci o špionáži a prozrazení státního tajemství. Paragrafy relevantní pro daný případ znějí následovně:

„Otázky spravedlivého procesu v trestních případech špionáže nebo prozrazení státního tajemství – Rezoluce 1551 (2007)

1. Parlamentní shromáždění nalézá, že legitimní zájem státu na ochraně úředního tajemství se nesmí stát záminkou pro nevhodné omezování svobody projevu a informací, mezinárodní vědecké spolupráce a působení právníků a jiných obránců lidských práv.

2. Parlamentní shromáždění připomíná důležitost svobody projevu a informací v demokratické společnosti, v níž musí být možné svobodně upozorňovat na korupci, porušování lidských práv, ničení životního prostředí a na jiné zneužívání pravomoci.

...

5. Shromáždění poznamenává, že legislativa o úředním tajemství v mnohých členských státech Rady Evropy je poněkud vágní či jinak široká v tom, že by mohla být vykládána takovým způsobem, aby pokryla široké spektrum legitimních činností novinářů, vědců, právníků nebo jiných obránců lidských práv.

6.... Ve své působnosti Evropský soud pro lidská práva shledal «disproporcionálním» nařízením proti publikaci novinových článků ve Spojeném království přinášejících zprávy o obsahu knihy (Spycatcher – Ten, kdo chytá špiony), která údajně obsahovala tajné informace, jelikož kniha byla přístupná čtenářům v zahraničí.

...

9. Shromáždění vyzývá justiční orgány všech dotčených států a Evropský soud pro lidská práva, aby našly vhodnou rovnováhu mezi státním zájmem na uchování úředního tajemství na jedné straně a svobodou projevu a svobodou volného toku informací o vědeckých problémech a zájmem společnosti na odhalování zneužívání pravomoci na straně druhé.

10. Shromáždění poznamenává, že trestní řízení ve věci porušení státního tajemství je obzvláště citlivé a náchylné ke zneužití pro politické účely. Proto pokládá následující principy za životně důležité pro všechny, jichž se to týká, aby v takovýchto řízeních zajistili spravedlnost:

10.1 informace, které již pronikly na veřejnost, nelze dále již pokládat za státní tajemství a prozrazení takovýchto informací nemůže být trestáno jako špionáž, i když dotčená osoba takovéto informace sbírá, shromažďuje, analyzuje či komentuje. Totéž platí pro účast na mezinárodní vědecké

spolupráci a pro odhalování korupce, porušování lidských práv, ničení životního prostředí či jiné zneužívání veřejné pravomoci (whistle-blowing/pískání na píšťalku);

10.2 právní úprava úředního tajemství, včetně seznamu tajných položek, sloužící jako základ pro trestní stíhání, musí být jasná a především veřejná. Tajná nařízení upravující trestní odpovědnost nelze pokládat za slučitelná s právními standardy Rady Evropy a měla by být ve všech členských státech zrušena;

...

41. Pokud jde o klasifikaci dokumentů Rady Evropy, stanoví Rezoluce Výboru ministrů Res(2001)6 ze dne 12. června 2001 o přístupu k dokumentům Rady Evropy jasný princip: zveřejňování klasifikovaných informací jen ve výjimečných případech. V souladu s tím jsou definovány čtyři klasifikační kategorie: (1) dokumenty nepodléhající zvláštní klasifikaci, které jsou veřejné; (2) dokumenty klasifikované jako „vyhrazené“; (3) dokumenty klasifikované jako „důvěrné“ a (4) dokumenty klasifikované jako „tajné“. Neexistuje žádná definice, která by umožnila, aby dokumenty byly klasifikovány podle jejich obsahu. Princip transparentnosti podepřený Rezolucí Res(2001)6 nakonec vyústil v uveřejnění a stal se normou. Zdá se, že od jeho přijetí nebyl žádný dokument Výboru ministrů klasifikován jako „tajný“.

42. Výbor OSN pro lidská práva v závěrečných poznámkách přijatých v roce 2001 kritizoval implementaci zákona o úředním tajemství orgány Spojeného království a její dopad na činnost novinářů (závěrečné poznámky, doc. CCPR/CO/73/UK ze dne 6. prosince 2001):

.....

21. Výbor se obává, že pravomoci podle zákona o úředním tajemství z roku 1989 byly vykonávány tak, aby odradily bývalé státní zaměstnance od zveřejňování otázek, které jsou skutečně předmětem veřejného zájmu, a aby zabránily novinářům takovéto věci zveřejňovat.

Smluvní stát by měl zajistit, aby se jeho pravomoc chránit informace skutečně vztahovala na věci národní bezpečnosti a byla používána v úzkém smyslu a aby byla omezena na instance, kde již bylo prokázáno, že je nezbytná k potlačení úniku informací.“

43. V případě Claude Reyes a ostatní v. Chile projednávaným před Inter-Americkým soudem pro lidská práva (19. září 2006, Série C č. 151) uvedla Inter-Americká Komise pro lidská práva toto:

„58. ... Odhalování státem zadržovaných informací by mělo hrát velmi důležitou roli v demokratické společnosti, protože to umožňuje občanské společnosti kontrolovat činnost vlády, které byla svěřena ochrana jejich zájmů....“

Inter-Americký soud pro lidská práva našel toto:

„84. ... V některých rezolucích konstatovalo Valné shromáždění OAS, že přístup k veřejným informacím je podstatnou náležitostí pro výkon demokracie, větší transparentnost a odpovědnou veřejnou správu a že v reprezentativním demokratickém systému a systému založeném na participaci vykonávají občané svá ústavní práva skrze širokou svobodu projevu a svobodný přístup k informacím.

...

86. V tomto ohledu by mělo být jednání státu ovládáno principy odhalení a transparentnosti ve veřejné správě, které umožní všem osobám podléhajícím jeho jurisdikci vykonávat

demokratickou kontrolu takového jednání a aby tak mohly klást otázky, zjišťovat a zvažovat, zda jsou veřejné funkce vykonávány adekvátně. ...

87. Demokratická kontrola společností skrze veřejné názory posiluje transparentnost aktivit státu a podporuje odpovědnost státních úředníků ve vztahu k jejich veřejné činnosti. ...“

88. Komparativní právo a praxe

89. Pan Christos Pourgourides, zpravodaj k Rezoluci 1551(2007) ze dne 19. dubna 2007 (viz výše odstavec 40), vypracoval komparativní studii legislativy týkající se státního tajemství v členských státech Rady Evropy. Ve své zprávě zdůrazňuje, že odhalení určitých typů klasifikovaných informací se jeví jako trestné ve všech zemích, avšak s tím, že se zde projevuje široká pestrost přístupů. Zpráva rovněž odkazuje na použité metody klasifikace. Níže jsou uvedeny některé výňatky ze zprávy:

„57. Obecně řečeno, je možné identifikovat tři základní přístupy: první spočívá v krátké a obecné definici pojmu úřední či státní tajemství (nebo ekvivalent), s tím, že bude naplněn případ od případu. Druhý zahrnuje dlouhý a detailnější seznam specifických typů klasifikovaných informací. Třetí přístup kombinuje druhé dva definováním obecných oblastí, ve kterých informace mohou být klasifikovány jako tajné, přičemž se spoléhá na následná vládní či ministerská nařízení, která doplní specifičtěji, které typy informací mají být skutečně pokládány za tajné.

...

59. Mezi legislativou států ovšem existují četné další rozdíly, které nemusím zdůrazňovat. Některé státy (např. Rakousko a Německo) rozlišují mezi «úředním» tajemstvím a «státním tajemstvím», jehož porušení je sankcionováno přísněji. Většina států také rozlišuje různé stupně utajení (klasifikované nebo omezené, tajné, přísně tajné, atd.). Existují také rozdíly v přísnosti předvídaných trestů, které mohou být omezeny v méně závažných případech na pokuty. Některé zákony rozlišují mezi povinnostmi úředníků a povinnostmi řadových občanů. Některé výslovně penalizují odhalení z nedbalosti, jiné vyžadují trestní úmysl. Pro náš speciální účel nejsou tyto rozdíly podstatné.

...

68. Vzato celkově, každý z těchto legislativních přístupů nabízí racionální odpovědi pro úkol specifikovat předem typy informací, kde má stát legitimní zájem na jejich ochraně, přičemž ale respektuje svobodu informací a potřebu právní jistoty. Avšak jakékoli vládní či ministerské nařízení vymezující obsah obecněji formulovaným zákonům musí být přinejmenším veřejně přístupné. Takže při absenci bdělého a skutečně nezávislého soudnictví a nezávislých médií, které jsou připraveny odhalovat jakékoli zneužití pravomoci, mohou být všechny zkoumané systémy zneužity.“

PŘÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

Údajné porušení článku 10 Úmluvy

45. Stěžovatel tvrdil, že jeho odsouzením za zveřejnění „tajných úředních jednání“ došlo k porušení jeho práva na svobodu projevu ve smyslu článku 10 Úmluvy. Článek 10 stanoví toto:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje zastávat názory a přijímat a šířit informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým

formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti, v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

3. Zda došlo k porušení
4. Senát měl za to, a strany to nezpochybnily, že stěžovatelovo odsouzení bylo „zásahem“ do výkonu jeho svobody projevu.
5. Soud nevidí důvod se v tomto bodě odchýlit od nálezu senátu.
6. Zda byl zásah oprávněný
7. Takovýto zásah bude porušením článku 10, pokud nebude splňovat požadavky odstavce 2 tohoto článku. Zbývá tudíž rozhodnout o tom, zda byl uvedený zásah „stanoven zákonem“, zda sledoval jeden nebo více legitimních účelů uvedených v odstavci 2 a zda byl „nezbytný v demokratické společnosti“, aby jich dosáhl.
8. „Stanovený zákonem“
9. Senát měl za to, že se stěžovatelovo odsouzení opíralo o článek 293 trestního zákona (viz výše odstavec 35).
10. Strany tento závěr nenapadly. Pokud jde o Soud, ten nevidí důvod, aby zaujal odlišné stanovisko.
11. Legitimní účely

(a) Rozsudek senátu

51. Senát prostě poznamenal, že strany souhlasily s tím, že napadené opatření mělo za účel zabránit „odhalení důvěrně získaných informací“. Proto neshledal nezbytným posoudit, zda pokuta uložená stěžovateli sledovala některý z jiných účelů uvedených v článku 10 § 2.

(b) Tvrzení stran

52. Stěžovatel akceptoval, že zabránit „odhalení důvěrně získaných informací“ bylo jedním z důvodů, který ospravedlňoval zásah do práv garantovaných článkem 10. Nesdílel však názor žalované Vlády, že zveřejnění listu ohrozilo „národní bezpečnost“ a „veřejnou bezpečnost“. Podle jeho názoru odhalením zprávy nedošlo k podřívání základních a životních zájmů země. Navíc stěžovatel tvrdil, že článek 293 švýcarského trestního zákona nezahrnuje ochranu práv jiných, tj. v daném případě dobrou pověst velvyslance, který dotčenou zprávu sepsal. Stěžovatel dodal, že příslušné orgány proti němu nezahájily žádné řízení pro pomluvu, ačkoliv tak mohly učinit.
53. Vláda uvedla, že trestní sankce uložená stěžovateli nebyla zaměřena pouze na „zabránění odhalení důvěrně získaných informací“, nýbrž také na „ochranu „národní bezpečnosti“ a „veřejné bezpečnosti“ vzhledem k tomu, že poznámky autora zprávy byly učiněny na velice sensitivním politickém pozadí. Vláda se přiklonila k názoru tiskové rady, že zveřejnění zprávy mohlo rovněž poškodit dobrou pověst a důvěryhodnost autora zprávy v očích partnerů jednání („ochrana dobré pověsti jiných“).

(c) Hodnocení Soudu

54. Soud není přesvědčen o tom, že účelem trestu uloženého stěžovateli byla ochrana „národní bezpečnosti“ a „veřejné bezpečnosti“. V každém případě je třeba poukázat na to, že vnitrostátní orgány nezavedly trestní řízení proti stěžovateli nebo třetím stranám pro přestupky či trestné činy spočívající v činnosti, která znamenala ohrožení těchto zájmů. Je pravdou, že trestní řízení na základě článku 293 trestního zákona se může týkat otázek vztahujících se k „národní bezpečnosti“ či k „veřejné bezpečnosti“. Soud však poukazuje na to,

že Okresní soud v Curychu ve svém rozsudku ze dne 22. ledna 1999 akceptoval, že byly polehčující okolnosti vzhledem k tomu, že odhalením důvěrného listu nedošlo k podryvání samotných základů státu. Kromě toho tyto pojmy je třeba aplikovat zdrženlivě a interpretovat restriktivně a mělo by se k nim přihlížet pouze tehdy, kdy bylo prokázáno jako nezbytné potlačit únik informací za účelem ochrany národní bezpečnosti a veřejné bezpečnosti (viz výše, ve stejném smyslu, poznámky Výboru OSN pro lidská práva, odst. 42).

55. Pokud jde o „ochranu pověsti a práv jiných“, je třeba poznamenat, že proti stěžovateli nebylo zavedeno žádné trestní řízení za trestný čin proti cti, zejména pro urážku či pomluvu.
56. Na druhé straně Soud sdílí názor Vlády, že stěžovatelovo odsouzení sledovalo účel zabránit „odhalení důvěrně získaných informací“ ve smyslu článku 10 § 2.
57. Soud pokládá za vhodné zabývat se otázkou interpretace, která, ač nebyla stranami v tomto případě nastolena, může vést ke zmatečnosti.
58. Zatímco francouzské znění článku 10 § 2 Úmluvy hovoří o opatřeních nezbytných k „zabránění úniku důvěrných informací“, odvolává se anglický text na opatření nezbytná k „zabránění úniku důvěrně získaných informací“. Anglické znění může znamenat, že se toto ustanovení vztahuje pouze k osobě, která důvěrně jednala s autorem tajného dokumentu, a že tudíž nezahrnuje třetí strany, včetně osob pracujících v médiích.
59. Soud nesouhlasí s touto interpretací, kterou pokládá za příliš restriktivní. Vzhledem k existenci dvou textů, které, ačkoli jsou stejně autentické, nejsou v úplné harmonii, zdá se vhodné odvolat se na článek 33 Vídeňské úmluvy o smluvním právu, jehož čtvrtý odstavec odráží mezinárodní obyčejové právo ve vztahu k výkladu smluv autentických ve dvou či více jazycích (viz případ LaGrand, Mezinárodní soudní dvůr, 27. června 2001, 1.C.J. Reports 2001, § 101).
60. Podle odstavce 3 článku 33 „má se za to, že pojmy uvedené ve smlouvě mají stejný význam ve všech autentických textech“. V odstavci 4 se tvrdí, že pokud srovnání autentických textů odhalí rozdílný význam, který aplikace článků 31 a 32 neodstraní, pak je třeba přijmout význam, který je textům nejbližší, s přihlédnutím k předmětu a účelu smlouvy (v tomto ohledu viz Sunday Times v. Spojené království /č. 1/, rozsudek ze dne 26. dubna 1979, Série A č. 30, § 48 a James a ostatní v. Spojené království, rozsudek ze dne 21. února 1986, Série A č. 98, str. 31, §42).
61. Soud akceptuje, že ustanovení, která dovolují zasahování do práv zakotvených v Úmluvě, musí být interpretována restriktivně. Avšak ve světle odstavce 3 článku 33 Vídeňské úmluvy a při absenci jakékoli indikace svědčící o opaku v historii přípravy článku 10 pokládá Soud za vhodné přijmout takovou interpretaci fráze „zabránění úniku důvěrně získaných informací“, která zahrnuje důvěrné informace odhalené buď osobou podléhající povinnosti zachování tajemství, nebo třetí osobou, a to zejména novinářem, tak jako je tomu v daném případě.
62. Ve světle výše uvedeného má Soud za to, že Vláda byla oprávněna odvolat se na legitimní účel „zabránění úniku důvěrně získaných informací“.
63. „Nezbytný v demokratické společnosti“

(a) Rozsudek senátu

63. Ve světle judikatury Soudu a s přihlédnutím mj. k zájmu každé demokratické společnosti na garantování svobody tisku, k omezenému rozsahu ohodnocení přenechanému státům, jedná-li se o informace veřejného zájmu, k publikaci otázek nevyžádaných aktiv v médiích, k relativně nízké úrovni klasifikace („důvěrné“) a ke skutečnosti, že odhalení daného dokumentu zřejmě nemohlo, a to i podle názoru švýcarských soudů, podryt základy státu, senát našel, že stěžovatelovo odsouzení nebylo v rozumné proporcii se sledovaným legitimním cílem (viz odstavce 44 až 59 rozsudku senátu).

(b) Podání stran

1. Stěžovatel
2. Stěžovatel tvrdil, že čistě formální pojem tajemství, z něhož vychází článek 293 trestního

zákonu a který byl potvrzen Spolkovým soudem, má negativní důsledky pro svobodu projevu. Podle tohoto ustanovení musí být potrestáno zveřejnění úředníkem jakéhokoli dokumentu bez ohledu na jeho obsah, aniž by bylo možné přezkoumat kompatibilitu uloženého trestu s článkem 10 Úmluvy. Podle názoru stěžovatele je takováto definice tajemství v rozporu s požadavky Úmluvy.

3. Stěžovatel dále tvrdil, že švýcarské soudy potrestaly nesprávnou osobu, jelikož on byl potrestán jako novinář za zveřejnění zprávy, kterou obdržel v důsledku úniku způsobeného vládním činitelem, který v daném případě požíval imunitu před trestním stíháním.
4. Kromě toho měl stěžovatel za to, že článek 293 trestního zákona byl vždy aplikován příslušnými orgány selektivně s cílem zabránit úniku informací týkajících se zaviněného jednání na straně státních úředníků či agentů nebo problémů ve veřejné správě. Toto ustanovení se stalo anachronismem, když 1. července 2006 nabyl účinnosti zákon o transparentnosti spolkové administrativy (viz výše odstavec 37).
5. Podle tvrzení stěžovatele by měl být článek 293 trestního zákona zrušen, protože únik nejcitlivějších informací by mohl být stíhán na základě článku 276 trestního zákona (provokace a podněcování k porušení vojenského tajemství) nebo článku 86 (špionáž a zrada porušením vojenského tajemství) a článku 106 (porušení vojenského tajemství) vojenského trestního zákona. Novináři by mohli být konečně také odsuzováni na základě článků 24 a 320 trestního zákona z podněcování k porušení úředního tajemství.
6. Stěžovatel nezpochybňoval princip, že činnost diplomatického sboru si zaslouží ochranu. Pokládal však za nebezpečné poskytnout absolutní imunitu členům diplomatického sboru ve vztahu ke všem typům informací. Odvolal se na řízení opírající se o článek 293 trestního zákona, které právě probíhá proti novinářům ve Švýcarsku obviněným z toho, že odhalili informace švýcarských tajných služeb o existenci tajných věznic CIA v Evropě.
7. Podle názoru stěžovatele by mohly mít přednost před svobodou projevu ve smyslu článku 10 pouze tajemství pokládaná za obzvláště důležitá. To samozřejmě pro daný případ neplatí. Stěžovatel pochyboval o tom, zda obsah dokumentu mohl obsahovat státní tajemství, jehož odhalení mohlo ve Švýcarsku ohrozit „národní bezpečnost“ nebo „veřejnou bezpečnost“. Názory uvedené v obou článcích byly příliš obecné povahy, než aby mohly oslabit pozici švýcarské delegace při jejích jednáních se židovskými organizacemi.
8. Stěžovatel dále uvedl, že odhalením zprávy došlo k zahájení užitečné debaty o tom, zda je pan Jagmetti správnou osobou pro vedení rozhovorů se zástupci židovských organizací. Kromě toho zveřejnění zprávy bylo důvodem velvyslancovy rezignace následujícího dne. Zveřejnění jasně přispělo k přijetí citlivějšího přístupu švýcarských úřadů k delikátnímu problému nevyžádaných aktiv. Současně demonstrovalo, že švýcarské úřady nezastávají v tomto stadiu jasné a koherentní stanovisko ohledně odpovědnosti Švýcarska ve věci přesné strategie, jež by měla být přijata vůči požadavkům které vystaly.
9. Stěžovatel zastával názor, že ve světle důležitosti a závažné povahy jednání o otázce nevyžádaných aktiv měla veřejnost zájem na získání více informací o tom, jak projednávání této otázky na Ministerstvu zahraničních věcí má být vedeno ve vztahu k jednáním s cílem dohody o předmětu stížnosti proti švýcarským bankám a finančním institucím. V této souvislosti se stěžovatel domníval, že postoj a názory pana Jagmettiho, který, jak tvrdil, zastával klíčovou roli ve vztahu k nevyžádaným aktivům, mají být odhaleny.
10. Pokud jde o etickou odpovědnost novinářů, stěžovatel nepopíral, že články mohly být prezentovány vyváženějším způsobem. Současně upozornil, že neměl k napsání článků moc času a musel splnit určité požadavky na jejich délku. Proto se rozhodl zaměřit se spíše na způsob, jakým se velvyslanec vyjadřoval, než na obsah zprávy. To bylo navíc zcela v souladu s komentářem vydavatele novin, publikovaným ve stejných novinách.
11. I když se články mohly místy jevit jako šokující, cílem bylo přesně se zaměřit na vyjadřování pana Jagmettiho v jeho zprávě, které podle stěžovatelova názoru nebylo vhodné u staršího diplomata Švýcarské konfederace a sotva slučitelné s oficiální švýcarskou zahraniční politikou.

12. Navíc stěžovatel pokládal za podstatné zaměřit se na povahu a funkce tiskové rady, která je právnickou osobou soukromého práva vytvořenou čtyřmi sdruženími novinářů a jejímž cílem je dohlížet na chování osob pracujících v médiích ve světle etických standardů, které stanovila. Tisková rada nemá pravomoc vyšetřovat či stíhat, takže jakékoli negativní nálezy, k nimž dospěla, nejsou pro trestní soudy závazné.
13. Stěžovatel také poznamenal, že i když trestný čin, za který mu byla uložena pokuta, byl pouze „menším trestným činem“, byl přesto trestán odnětím svobody. I když se pokuta, která mu byla uložena, zdá být nízká, přesto poškodila jeho dobrou pověst jako novináře a mohla by mu v budoucnosti bránit ve výkonu životně důležité role hlídacího psa, kterou tisk hraje v demokratické společnosti.
14. Vláda
15. Podle tvrzení Vlády byly rozhodujícími faktory při posuzování mezí volné úvahy státu politický kontext, skutečnost, že zmíněný dokument byl sepsán úřední osobou, která předpokládala, že zůstane důvěrný, forma, v jaké byl zveřejněn, důvody uváděné stěžovatelem pro zveřejnění, jakož i povaha a přísnost uloženého trestu.
16. Je třeba také mít na mysli, že vnitrostátní soudy podrobily tento delikátní a citlivý případ přísnému posuzování a že Spolkový soud, poté co vedl ústní jednání, vynesl dva rozsudky, včetně rozsudku týkajícího se odvolání z důvodů nulity, které byly publikovány ve zprávách Spolkového soudu (BGE 136 IV 236 až 255). Pokud jde o hodnocení rozsahu volné úvahy příslušných orgánů, pak by měla být vzata v úvahu i skutečnost, že záležitost byla do hloubky posuzována na vnitrostátní úrovni. Takovéto posouzení bylo životně důležité pro působení principu subsidiarity, což je skutečnost, která by měla Soud přimět k tomu, aby prokázal zdrženlivost.
17. Vláda tvrdila, že klíčovým faktorem pro určení mezí volné úvahy vnitrostátních orgánů nebyla povaha a důležitost postavení zastávaného autorem dokumentu obsahujícího tajné informace, nýbrž zda se dotčená osoba vědomě vystavila přísné kontrole každého jejího slova a činu, jak tomu bývá u politiků. V daném případě je jasné, že velvyslanec Jagmetti právem předpokládal, že jeho zpráva zůstane důvěrná.
18. Vláda dále poukázala na to, že důvěrnost veškeré diplomatické korespondence je zakotvena v článcích 24 až 27 Vídeňské úmluvy o diplomatických stycích z 18. dubna 1964 jako jeden z absolutních principů obyčejového mezinárodního práva. I když tato Úmluva neupravuje ukládání žádných trestů za porušení jejích článků, princip pacta sunt servanda a pravidla o mezinárodní odpovědnosti států za protiprávní jednání znamenají, že smluvní státy Vídeňské úmluvy jsou povinny plnit závazky zakotvené v této mezinárodní smlouvě.
19. Podle názoru Vlády stěžovatel ve svých dvou článcích zvolil pouze možnost „jednat“. Bylo životně důležité zabezpečit, aby jednání tohoto charakteru, stejně jako jakákoli jednání týkající se smírného urovnání, mohla být připravena v klimatu přísného utajení. Navíc byly stěžovatelovy články uveřejněny pět týdnů poté, co byla zpráva Jagmettiho sepsána, tj. v době, kdy jednání mezi různými stranami již započala.
20. Velvyslancovy poznámky byly učiněny na značně citlivém politickém pozadí. Jejich odhalení ohrozilo pozici Švýcarska a hrozilo zejména zkomplikováním jednání, v nichž se v té době angažovalo v delikátní otázce nevyžádaných aktiv.
21. Ke zveřejnění Jagmettiho zprávy došlo v obzvláště delikátním momentu. Stěžovatel odhalil dvojsmyslně a neúplně jednu z možností obrany národních zájmů, navrženou Spolkové radě a skupině pověřené tímto úkolem. V době zveřejnění byl dokument již více než měsíc starý a mezitím již započaly rozhovory o vytvoření fondu pro oběti holocaustu. Zveřejnění dokumentu tak mohlo způsobit škodu zájmům země.
22. Podle názoru Vlády nebylo hlavním záměrem stěžovatele – který sám označil obsah strategického listu za „nepozoruhodný“ – přispět k debatě veřejného zájmu, nýbrž vyvolat senzaci především okolo velvyslance Jagmettiho osobně. Vnitrostátní soudy tudíž neakceptovaly existenci důvodů nestanovených zákonem, které snad mohly ospravedlnit

porušení článku 293 trestního zákona z důvodů „ochrany legitimních zájmů“.

23. Vláda poukázala na to, že redaktoři novin Sonntags-Zeitung sami uznali, že by bylo bývalo lepší zveřejnit text dokumentu v plném znění, avšak tvrdili, že to nebylo z technických důvodů možné, přičemž tisková rada shledala tento argument „vykonstruovaným“. Podle názoru Vlády senát dostatečně jasně nevysvětlil, proč publikace textu v plném znění, jejíž důležitost a hodnota jsou jasně zakotveny v judikatuře Soudu, nebyla v daném případě uskutečněna.
24. Kromě toho účinek vyvolaný zveřejněním pouze několika výňatků z dokumentu v izolaci od jejich kontextu byl umocněn tónem a prezentací stěžovatelových článků. Tisková rada prohlásila, že „noviny zbytečně učinily záležitost šokující a použitím titulku «Velvyslanec Jagmetti uráží Židy» zmátly čtenáře a vyvolaly dojem, že poznámky byly učiněny předchozího dne“. Stěžovatelovy povinnosti a jeho odpovědnost jako novináře vyžadovaly, aby zcela jasně uvedl, že dokument je již pět týdnů starý.
25. Vláda rovněž shledala důležitým, že to byla tisková rada, soukromá, nezávislá organizace vytvořená tiskem, která kritizovala stěžovatelův nedostatek profesionality a jeho jednání odporujícím „Deklaraci práv a povinností novinářů“. Kromě toho se ostatní noviny distancovaly od článků napsaných stěžovatelem, a to jak co do jejich formy, uveřejněním strategického listu v téměř plném znění, tak i co do jejich obsahu, vehementní kritikou zveřejnění důvěrného dokumentu.
26. Pokud jde o povahu a přísnost uloženého trestu, Vláda upozornila na nálezh senátu, že ačkoliv trestný čin byl menší a trest byl nízký (CHF 800), nebyla důležitá mírnost trestu, nýbrž skutečnost, že stěžovatel byl nakonec odsouzen. Podle názoru Vlády je těžké tyto dva faktory smířit.

(c) Podání intervenujících třetích stran

1. Francouzská vláda
2. Francouzská vláda se přiklonila k názoru švýcarské vlády a vyjádřila údiv, že judikatura, jež se u Soudu vyvinula ve vztahu k politikům, která je odůvodněná ochotou politiků vystavit a otevřít se kritice v tisku, by měla být aplikována na úřední osoby sepisující důvěrnou zprávu. Francouzská vláda měla za to, že velvyslanci se nevystavují nutně a vědomě přísné kontrole jejich každého slova a činu jak novináři, tak širokou veřejností, a to o to méně, jedná-li se o důvěrnou zprávu.
3. Francouzská vláda se přiklonila k názoru menšiny v senátu, že neexistuje země, kde by nebyly diplomatické zprávy důvěrné. Francouzská vláda dále tvrdila, že velvyslanci v zahraničí by měli mít možnost komunikovat se svými vládami a vyjadřovat se svobodně bez omezení, aniž by museli se svými vlastními státními orgány používat „diplomatický jazyk“, který je podstatný ve vztazích mezi zeměmi.
4. Kromě toho, kdyby se sledoval přístup přijatý senátem v jeho rozsudku, a diplomati byli vystaveni riziku, že naleznou memoranda, která sepsali pro své vlády, vytištěná v novinách, pak by pravděpodobně většinou omezili svou komunikaci buď co do obsahu nebo co do formy; to by nevyhnutelně vedlo k překrucování informací obdržených státy těmito kanály a ubralo na kvalitě a relevanci jejich zahraniční politiky. Proto, podle francouzské vlády, únik tohoto druhu nepochybně podryl autoritu diplomatů vyslaných do zahraničí a v důsledku toho zhoršil vztahy mezi státy.
5. Francouzská vláda nebyla přesvědčena argumentem senátu, že otázka, zda věc byla předmětem veřejného zájmu, by měla být posuzována v kontextu s „pokrytím dotčené otázky médií“ (viz odstavec 49 rozsudku senátu). Podle jejího názoru bylo toto odůvodnění pochybné ze dvou důvodů. Zprvu by znamenalo, že tisk samotný, pokrytím nějaké otázky, by si sám určoval hranice své svobody projevu; za druhé existuje velice málo zpráv od velvyslanců jejich vládám, které by nepojednávaly o otázkách, jež jsou předmětem veřejného zájmu.
6. Podle názoru francouzské vlády dospěl senát v daném případě k jasnému nálezu, že požadavky

novinářské etiky nebyly splněny, jak konstatovala tisková rada, ale nevyvodil z toho příslušné závěry.

7. Francouzská vláda tvrdila, že důvody obsažené v rozhodnutí senátu učinily posouzení proporcionality zásahu zbytečným. To bylo tím spíše kritizovatelné, že účelem sledovaným státy při úsilí chránit důvěrnost určitých dokumentů, a zejména diplomatických listin, je chránit nikoli privátní zájmy, nýbrž širší zájmy státu a harmonii mezinárodních vztahů.
8. Slovenská vláda
9. Podle názoru slovenské vlády pokrývá článek 10 § 2 též informace klasifikované pouze jako „důvěrné“, které mají nižší stupeň důvěrnosti podle judikatury Soudu.
10. Slovenská vláda zastává názor, že žádný právní řád nedovoluje novinářům přístup k diplomatickým listinám. Takže zamítnutí žádosti o přístup nemůže znamenat porušení článku 10.
11. Slovenská vláda dále tvrdila, že diplomatická korespondence umožňuje diplomatickým službám vyměňovat informace o vývoji, k němuž dochází v diplomatických vztazích či vnitrostátně, což má důsledky pro zahraniční politiku země.
12. Slovenská vláda nesdílí názor senátu, že zveřejnění důvěrného dokumentu by mělo být dovoleno, pokud to neohrožuje „národní bezpečnost“ nebo „veřejnou bezpečnost“ či nepodryvá skutečné základy státu.
13. Slovenská vláda se přiklonila k názoru, že stěžovatel zveřejnil pouze výňatky z dokumentu, v nichž se velvyslanec nevyjadřoval v neutrálních výrazech, čímž učinil články šokujícími a senzačními.
14. Podle názoru slovenské vlády si byl stěžovatel jasně vědom toho, že získal kopii důvěrného dokumentu čistě v důsledku porušení úředního tajemství třetí stranou.
15. Slovenská vláda měla za to, že porušení pravidel pro novináře nalezené senátem vyžaduje bližší posouzení Velkým senátem. Kromě toho senátní rozsudek, který posoudil porušení těchto pravidel neadekvátně, posunul hranice svobody projevu příliš daleko, což může mít negativní odraz v budoucnu.

(d) Hodnocení Soudu

1. Principy rozvinuté Soudem
2. Hlavní otázkou, na kterou je třeba odpovědět, je, zda byl zásah „nezbytný v demokratické společnosti“. Základní principy v tomto ohledu jsou dobře zakotvené v judikatuře Soudu a byly sumarizovány následovně (viz například *Hertel v. Švýcarsko*, rozsudek ze dne 25. srpna 1998, Reports of Judgments and Decisions 1998-VI, str. 2329 a násl., § 46 a *Steel and Morris v. Spojené království*, č. 68416/01, § 87, ECHR 2005-11):

„(i) Svoboda projevu je jedním z podstatných základů demokratické společnosti a jednou ze základních podmínek jejího rozvoje a pro seberealizaci každého jednotlivce. S výhradou odstavce 2 článku 10 se aplikuje nejen na «informace» a «myšlenky», které jsou přijímány příznivě nebo jsou pokládány za neofenzivní či za indiferentní, nýbrž také na takové, které urážejí, šokují či zneklidňují. To vyžaduje pluralismus, tolerance a volnomyšlenkářství, bez nichž «demokratická společnost» neexistuje. Jak stanoví článek 10, existují z této svobody výjimky, které ... však musí být vykládány striktně a potřeba jakýchkoli restrikcí musí být přesvědčivě prokázána...

(ii) Adjektivum «nezbytné» ve smyslu článku 10 § 2 zahrnuje existenci «naléhavé sociální potřeby». Smluvní státy mají určitý rozsah pro volnou úvahu při posuzování, zda taková potřeba existuje, ale to jde ruku v ruce s evropskou kontrolou, zahrnující jak legislativu, tak i rozhodnutí ji aplikující, a to dokonce i ta, která vynáší nezávislý soud. Soud je tudíž zmocněn vynést konečné rozhodnutí o tom, zda je «restrikce» slučitelná se svobodou projevu, tak jak je chráněna článkem 10.

(iii) Úkolem Soudu při výkonu jeho přezkumné jurisdikci není nahrazovat příslušné vnitrostátní

orgány, nýbrž spíše přezkoumávat na základě článku 10 rozhodnutí vynesena v rámci jejich práva na volnou úvahu. To neznamená, že uvedená kontrola se omezuje na ujištění o tom, zda žalovaný stát vykonal své diskreční právo rozumně, pečlivě a v dobré víře; Soud musí nahlížet na žalované zasahování ve světle případu jako celku a určit, zda bylo «přiměřené sledovanému legitimnímu účelu» a zda důvody uváděné vnitrostátními orgány na jeho ospravedlnění jsou «relevantní a dostatečné» ... Přitom se Soud musí přesvědčit o tom, že vnitrostátní orgány aplikovaly standardy, které jsou konformní s principy zakotvenými v článku 10, a kromě toho, že se opírají o přijatelné zhodnocení relevantních skutečností...“

102. Soud dále připomněl, že všechny osoby, včetně novinářů, které vykonávají svou svobodu projevu, jsou zavázány k plnění „povinností a odpovědnosti“, jejichž rozsah závisí na jejich postavení a na technických prostředcích, které používají (viz, například, *Handyside v. Spojené království*, rozsudek ze dne 7. prosince 1976, Série A č. 24, str. 23, § 49 in fine). Takže, bez ohledu na životně důležitou roli, kterou hraje tisk v demokratické společnosti, nemohou být novináři v principu osvobozeni od své povinnosti dodržovat obecné trestní právo z toho důvodu, že jim článek 10 poskytuje ochranu. Odstavec 2 článku 10 navíc negarantuje zcela neomezenou svobodu projevu i při respektu k uveřejňování v tisku věcí, které jsou předmětem vážného veřejného zájmu (viz, například, *Bladet Tromso a Stensas v. Norsko /GC/, č. 21980/93, § 65, ECHR 1999-III a Monnat v. Švýcarsko, č. 73604/01, § 66, ECHR 2006-...*).
103. Takže záruka poskytovaná článkem 10 novinářům ve vztahu k podávání zpráv o otázkách obecného zájmu podléhá podmínce, že jednájí v dobré víře na základě přesného skutkového základu a poskytují „spolehlivé a přesné“ informace v souladu s žurnalistickou etikou (viz, například, *Fressoz a Roire v. Francie**, /GC/, č. 29183/95, § 54, ECHR 1999-1; *Monnat*, citováno výše, § 67 a *Pedersen a Baadsgaard v. Dánsko /GC/, č. 49017/99, § 78, ECHR 2004-XI*).
104. Tyto úvahy hrají zvláště důležitou roli v dnešní době, vzhledem k vlivu, který mají média v současné společnosti: ta nejen informují, ale mohou také navrhovat způsobem, jakým informace prezentují, jak mají být posuzovány. Ve světě, kde je jednotlivec konfrontován se značným počtem informací cirkulujících cestou tradičních nebo elektronických médií a zahrnujících neustále rostoucí počet hráčů, kontrola dodržování novinářské etiky nabývá na významu (pokud jde o princip, dobře zakotvený v judikatuře Soudu, podle něhož musí být Úmluva interpretována ve světle podmínek přítomnosti, viz, například, *Tyrer v. Spojené království*, rozsudek ze dne 25. dubna 1978, Série A č. 26, str. 15, § 31; *Airey v. Irsko*, rozsudek ze dne 9. října 1979, Série A č. 32, str. 14 a násl., § 26; *Vo v. Francie /GC/, č. 53924/00, § 82, ECHR 2004-VIII a Mamatkulov a Askarov v. Turecko /GC/, č. 46827/99 a 46951/99, § 121, ECHR 2005-1*).
105. Tam, kde se jedná o svobodu „tisku“, mají státní orgány pouze omezený rozsah volné úvahy pro rozhodnutí o tom, zda existuje „naléhavá sociální potřeba“ (viz, například, *Editions Plon v. Francie, č. 58148/00, § 44, třetí pododstavec, ECHR 2004-IV*).
106. Kromě toho, článek 10 § 2 poskytuje malý prostor pro restrikce politických projevů či debat o otázkách veřejného zájmu (viz, například, *Wingrove v. Spojené království*, rozsudek ze dne 25. listopadu 1996, Reports 1996-V, str. 1957, § 58). O to pečlivější kontrola ze strany Soudu se vyžaduje, jsou-li přijatá opatření nebo sankce uloženy vnitrostátními orgány, jako je tomu v daném případě, způsobilé odradit tisk od účasti na debatách o věcech, které jsou předmětem legitimního veřejného zájmu (viz, například, *Bladet Tromso a Stensaas*, citováno výše, § 64 a *Jersild v. Dánsko*, rozsudek ze dne 23. září 1994, Série A č. 298, str. 25, § 35).
107. Avšak i když se zdá, že všechny členské státy Rady Evropy přijaly pravidla zaměřená na zachování důvěrné či tajné povahy některých sensitivních informací a při stíhání činů, které jsou v rozporu s tímto účelem, tato pravidla se značně liší nejen v termínech, jak je tajemství definováno a jak jsou spravovány citlivé oblasti, na něž se pravidla vztahují, ale také v podmínkách praktické úpravy podmínek pro stíhání osob, které nelegálně informace odhalí (viz

výše komparativní studii Christose Pourgouridese, odstavec „). Státy tudíž mohou v této oblasti vyžadovat určitý rozsah pro volnou úvahu.

108. Aplikace těchto principů na daný případ

(alfa) Otázka, o níž jde v daném případě: šíření důvěrných informací

108. V daném případě nařídily vnitrostátní soudy stěžovateli zaplatit pokutu ve výši 800 CHF za to, že zveřejnil „tajná úřední jednání“ ve smyslu článku 293 trestního zákona. Z hlediska švýcarských soudů spáchal stěžovatel trestný čin tím, že v týdeníku uveřejnil důvěrnou zprávu sepsanou švýcarským velvyslancem ve Spojených státech. Zpráva pojednávala o strategii, kterou má zvolit švýcarská vláda při jednáních, mimo jiné, se Světovým židovským kongresem a švýcarskými bankami ohledně kompenzací náležejících obětem holocaustu za nevyžádaná aktiva deponovaná ve švýcarských bankách.
109. Takže otázkou, která má být posouzena, je šíření důvěrných informací, oblast, kde Soud a Komise již měly možnost rozhodovat, byť i za podmínek odlišných od těch, které jsou dány tímto případem (viz, zejména, následující případy seřazené chronologicky: Z. v. Švýcarsko, č. 10343/83, rozhodnutí Komise ze dne 6. října 1983, DR 35, str. 229 - 234; Weber v. Švýcarsko, rozsudek ze dne 22. května 1990, Série A č. 177; Observer a Guardian v. Spojené království, rozsudek ze dne 26. listopadu 1991, Série Ač. 216; Open Door and Dublin Well Woman v. Irsko, rozsudek ze dne 29. října 1992, Série A č. 246-A; Hadjianastassiou v. Řecko*), rozsudek ze dne 16. prosince 1992, Série A č. 252; Vereniging Weekblad Bluf! v. Nizozemsko, rozsudek ze dne 9. února 1995, Série A č. 306-A; Fressoz a Roire v. Francie, citováno výše; Editions Plon, citováno výše; Tourancheau a July v. Francie, č. 53886/00, 24. ledna 2005; Damman v. Švýcarsko, č. 77551/01, a Leempoel et S.A.ED. Ciné Revue v. Belgie, č. 64772/01, 9. listopadu 2006).
110. Soud úvodem potvrzuje aplikovatelnost výše uvedených principů na daný případ. Svoboda tisku nabývá ještě větší důležitosti za okolností, kdy aktivita a rozhodnutí státu unikají demokratické či soudní kontrole vzhledem k jejich důvěrné či tajné povaze. Odsouzení novináře za únik informací pokládaných za důvěrné či tajné může odradit lidi pracující v médiích od informování veřejnosti o věcech veřejného zájmu. V důsledku toho již tisk nemůže hrát svou životně důležitou roli „veřejného hlídacího psa“ a schopnost tisku poskytovat přesné a spolehlivé informace může být negativně ovlivněna (viz, mutatis mutandis, Goodwin v. Spojené království, rozsudek ze dne 27. března 1996, Reports 1996-11, str. 500, § 39).
111. To potvrzuje zejména princip přijatý v rámci Rady Evropy, podle něhož zveřejňování dokumentů je pravidlem a klasifikace výjimkou (viz výše odstavec 41a Rezoluce 1551/2007/Parlamentního shromáždění Rady Evropy k otázkám spravedlivého procesu v trestních věcech ohledně špionáže nebo vyzrazení státního tajemství, viz výše odstavec 40). Obdobně se Inter-Americký soud pro lidská práva přiklonil k názoru, že odhalení státem zadržovaných informací by mělo hrát velmi důležitou roli v demokratické společnosti, protože to umožňuje občanské společnosti kontrolu nad činností vlády, které svěřila ochranu svých zájmů (viz výše podání k Inter-Americkému soudu pro lidská práva ve věci Claude Reyes a ostatní v. Chile, 19. září 2006, odstavec 43).
112. Aby bylo možné se ujistit o tom, zda napadené opatření bylo přesto v daném případě nezbytné, je třeba přezkoumat několik různých aspektů: povahu zájmů, o něž se jedná (beta), přezkum opatření vnitrostátních soudů (gamma), chování stěžovatele (delta) a zda uložená pokuta byla proporcionální (epsilon).

(beta) Zájmy, o něž se jedná

- Povaha zájmů

113. Daný případ se liší od jiných podobných případů především vzhledem ke skutečnosti, že obsah

daného dokumentu nebyl veřejnosti vůbec znám (viz zejména Fressoz a Roire, citováno výše, § 53; Observer a Guardian, citováno výše, str. 34, § 69; Weber, citováno výše, str. 22 a násl., § 49; Vereniging Weekblad Bluf!, citováno výše, str. 15 a násl., § 43 a násl.; Open Door and Dublin Well Woman, citováno výše, str. 31, § 76 a Editions Plon, citováno výše, § 53).

114. V tomto kontextu Soud sdílí názor švýcarské a francouzské vlády, že rozsah volné úvahy vnitrostátních orgánů by neměl být v daném případě určen povahou a důležitostí stanoviska zastávaného autorem dokumentu, v tomto případě starším úředníkem, jelikož velvyslanec předpokládal, že obsah jeho zprávy zůstane důvěrný.
115. Navíc je třeba poznamenat, že v daném případě, na rozdíl od podobných případů, je třeba zájem veřejnosti být informována o názorech velvyslance porovnávat nikoli se soukromým zájmem, jelikož zpráva se nevztahovala k velvyslanci jako soukromému jednotlivci, nýbrž s jiným veřejným zájmem (viz a contrario, Fressez a Roire, citováno výše, § 53 ve věci deklarovaného příjmu ředitele společnosti a tudíž týkajícího se finančního tajemství). Nalezení uspokojivého řešení k otázce nevyžádaných fondů, kde se jednalo o značné částky peněz, bylo nejen v zájmu Vlády a švýcarských bank, ale, jelikož se týkalo kompenzace náležející obětem holocaustu, též se dotýkalo zájmů osob přeživších druhou světovou válku a jejich rodin a potomků. Takže kromě podstatných finančních zájmů v dané věci měla celá záležitost též značnou morální dimenzi, což znamenalo, že byla předmětem zájmu dokonce širší mezinárodní komunity.
116. Proto v daném případě při posuzování otázky, zda opatření přijaté švýcarskými orgány bylo nezbytné, je třeba mít na paměti, že oba zájmy, které byly proti sobě zvažovány, byly co do své podstaty veřejné; zájem čtenářů být informováni o důležité věci a zájem státních orgánů na zabezpečení toho, aby došlo k pozitivním a uspokojivému výsledku jednání, která proběhnou.

- Veřejný zájem na publikaci článků

117. Podle názoru Soudu způsob zmíněného zveřejnění by neměl být posuzován pouze odkazem na sporné články v novinách Sonntags-Zeitung, nýbrž v širším kontextu, jak byla tato otázka pokryta médií (viz, mutatis mutandis, Bladet Tromso a Stensaas, citováno výše, § 63).
118. V tomto ohledu Soud sdílí názor senátu, že informace obsažené ve velvyslancově listu se týkaly otázek veřejného zájmu (viz odstavec 49 senátního rozsudku). Články byly zveřejněny v rámci veřejné debaty o věci, o níž se široce referovalo ve švýcarských médiích a která hluboce rozdělovala veřejný zájem ve Švýcarsku, zejména kompenzací obětem holocaustu za nevyžádaná aktiva deponovaná ve švýcarských bankách. Diskuse o aktivech obětí holocaustu a role Švýcarska ve druhé světové válce byla koncem roku 1996 a počátkem roku 1997 velice žhavá a měla mezinárodní dimenzi (viz, mutatis mutandis, Bladet Tromso a Stensaas, citováno výše, § 63 a 73).
119. Nedávný rozsudek ve věci Monnat (citováno výše) navíc demonstruje důležitost veřejné debaty a hluboké rozdělení švýcarské veřejnosti v otázce role, jakou Švýcarsko skutečně sehrálo během druhé světové války (ibid., § 59). Soud poznamenává, že ve věci Monnat, byl dotčený televizní dokumentární film, který vyvolal tak silnou kritiku a pocity u švýcarské veřejnosti, vysílán 6. a 11. března 1997, tj. méně než dva měsíce poté, co byly články v tomto případě publikovány 26. ledna 1997 (ibid., § 6). Je třeba poukázat na to, že Soud našel, že přijetí stížností diváků Spolkovým soudem bylo v rozporu s článkem 10 Úmluvy (ibid., § 69).
120. Stručně řečeno, nejsou pochybnosti o veřejném zájmu na věci nevyžádaných fondů, což bylo předmětem vášnivé debaty ve Švýcarsku, zejména v době, kdy byly uveřejněny stěžovatelovy články.
121. Podle názoru Soudu je rovněž důležité posoudit, zda zmíněné články mohly přispět k veřejné debatě o této otázce.
122. Stejně jako tisková rada i senát se přiklonil k názoru, že zveřejnění uvedeného dokumentu mimo jiné odhalilo, že osoby zabývající se touto záležitostí si ještě nevytvořily velmi jasný obraz

ohledně odpovědnosti Švýcarska a toho, jaké kroky by měla vláda učinit. Senát uznal, že veřejnost má legitimní zájem na obdržení informací o úřednících, zabývajících se tak citlivým problémem, a jejich stylu jednání a strategii (viz odstavec 49 senátního rozsudku), přičemž takovéto informace poskytují jeden z prostředků, jak odhalit postoje politických vůdců a vytvořit si názor o jejich názorech a postojích (viz, mutatis mutandis, ve vztahu k politikům, Ibrahim Aksoy v. Turecko, č. 28635/95, 30171/96 a 34533/97, § 68 in fine a Lingens v. Rakousko, rozsudek ze dne 8. července 1986, Série A č. 103, str. 26, § 42).

123. Velký senát sdílí tento názor. Ve své zprávě velvyslanec analyzoval situaci týkající se nevyžádaných aktiv a navrhl některá praktická řešení. Jelikož se zpráva dotýkala řady aspektů, pak skutečnost, že se stěžovatel rozhodl zaměřit takřka výlučně na osobnost velvyslance a na jeho individuální styl, ještě neznamená, že jeho články neměly v kontextu s veřejnou debatou žádnou relevanci. Jinými slovy, stěžovatel mohl s určitým stupněm legitimacy tvrdit, že bylo důležité informovat veřejnost o bojovném tónu použitým velvyslancem Jagmettim, hlavní osobou při jednáních, aby tak přispěl k debatě o otázce nevyžádaných fondů.
124. Podle názoru Soudu mohly napadené články přispět k veřejné debatě o otázce nevyžádaných aktiv.

- Zájmy, které se vnitrostátní orgány snažily chránit

- Důvěrnost

125. Uvedená zpráva byla sepsána diplomatem s vysokou hodností. V této souvislosti senát explicitně uznal zájem na ochraně diplomatické činnosti před vnějším zasahováním.
126. Soud souhlasí s vládou a s intervenujícími třetími stranami, že pro diplomatické služby a pro hladké fungování mezinárodních vztahů je důležité, aby si diplomati mohli vyměňovat důvěrné nebo tajné informace (viz odstavec 5 stanoviska tiskové rady, odstavec 24 výše). Připustíme, že se na uvedené odhalení nevztahují ustanovení o nedotknutelnosti archivů a dokumentů, obsažená ve Vídeňské úmluvě o diplomatických stycích (články 24 a násl.), na niž se odvolávala vláda (viz výše odstavec 79), která mají chránit archivy a dokumenty akreditovaného státu proti zasahování od přijímajícího státu nebo osob či entit pod jeho jurisdikcí. Principy odvozené od těchto ustanovení však demonstrují důležitost důvěrnosti v této oblasti.
127. Soud dále přisuzuje určitou důležitost argumentu vlády opírajícímu se o stanovisko tiskové rady, že uveřejnění zprávy sepsané velvyslancem a klasifikované jako „důvěrná“ či „tajná“ nejenže mohlo mít negativní a paralyzující účinek pro zahraniční politiku země, ale mohlo také z dotčené úřední osoby učinit v přijímacím státu osobu nežádoucí - *persona non grata* (viz odstavec 5 stanoviska tiskové rady, odstavec 24 výše). Skutečnost, že velvyslanec Jagmetti po publikaci rezignoval, tomu nasvědčuje.
128. Současně Soud připomíná princip, podle něhož je smyslem Úmluvy garantovat práva, která nejsou teoretická či iluzorní, ale která jsou praktická a efektivní (viz, například, Artico v. Itálie, rozsudek ze dne 13. května 1980, Série A č. 37, str. 16, § 33). Tento princip je třeba také respektovat, posuzuje-li se zasahování do nějakého práva. V důsledku toho, aby se jevíly jako legitimní, musí argumenty, na něž se odvolává protistrana, také uvést praktickým a účinným způsobem ve spojení s důvody stanovenými ve druhém odstavci článku 10. Jakožto výjimky z výkonu svobody projevu musí být podrobeny přísné a pečlivé kontrole soudem. Jinými slovy, i když je důvěrnost diplomatických zpráv v principu oprávněná, nelze ji chránit za každou cenu. Kromě toho, shodně s tiskovou radou, zastává Soud názor, že se role médií jako kritika a hlídacího psa vztahuje též na oblast zahraniční politiky (viz odstavec 5 stanoviska tiskové rady, odstavec 24 výše). Takže bránění jakékoli veřejné debatě o otázkách zahraniční politiky s odvoláním na potřebu ochrany diplomatické korespondence nelze akceptovat.
129. Proto když se mezi sebou zvažují zájmy, o něž se jedná, pak obsah uvedené diplomatické zprávy a potenciální hrozba způsobená jejím zveřejněním jsou ještě důležitější než její povaha a forma.

- Následky za okolností daného případu

130. Soud poznamenává, že vláda neuspěla s tvrzením, že zmíněné články skutečně zabránily švýcarské vládě a švýcarským bankám nalézt řešení problému nevyžádaných aktiv, které bylo pro protistranu přijatelné. Avšak tato skutečnost nemůže být sama o sobě v daném případě rozhodující. Důležité je ujistit se o tom, jestli zveřejnění zprávy a/nebo napadených článků mohly v době publikace způsobit „značnou škodu“ zájmům země (viz, mutatis mutandis, Hadjianastassiou, citováno výše, str. 19, § 45 in fine pro případ vojenských zájmů a národní bezpečnosti v přísném smyslu).
131. Zprávy jsou zkazitelným zbožím a zdržení při jejich zveřejnění, třeba jen na krátkou dobu, je může připravit o jejich hodnotu a o zájem o ně (viz, například, Observer a Guardian, citováno výše, str. 30, § 60; Sunday Times v. Spojené království /č. 2/, rozsudek ze dne 26. listopadu 1991, Série A č. 217, str. 29 a násl., § 51 a Association Ekin v. Francie*), č. 29288/98, § 56, ECHR 2001-VIII). V důsledku toho na novináři nemůže být v zásadě požadováno, aby odložil zveřejnění informací o předmětu veřejného zájmu bez naléhavých důvodů vztahujících se k veřejnému zájmu či ochraně práv jiných (viz, například, Editions Plon, citováno výše, § 53 s dalšími odkazy). Soud musí rozhodnout, zda tomu tak bylo v daném případě.
132. V této souvislosti zastává Soud názor, že odhalení uvedených výňatků z velvyslancovy zprávy v inkriminované době mohlo mít negativní důsledky na hladký průběh jednání, jichž se Švýcarsko účastnilo ve dvojím ohledu. Musí se zde učinit rozdíl mezi obsahem velvyslancových poznámek a formou, jakou byly prezentovány.
133. Za prvé, s ohledem na obsah zprávy, je třeba poznamenat, že v době, kdy byly stěžovatelovy články publikovány v novinách Sonntags-Zeitung, byla již švýcarská vláda po několik týdnů zaangažována v obtížných jednáních zaměřených na řešení citlivé otázky nevyžádaných aktiv. Soud se přiklání k názoru švýcarských soudů, že obsah dokumentu sepsaného velvyslancem měl určitý význam, jelikož znamenal vyhodnocení delikátní situace, s níž by se muselo Švýcarsko vyrovnat koncem roku 1997. Dokument navrhoval různé strategie zaměřené na pomoc žalovanému státu nalézt východisko z jeho nesnází. Bylo tudíž jeho účelem napomoci vedoucímu skupiny pověřené tímto úkolem vytvořit si vlastní názor a tak ovlivnit jednání státu v otázce nevyžádaných aktiv. Jak správně upozornila tisková rada, podání zprávy o tom, co si velvyslanec myslí a o co opírá své názory, bylo značně relevantní (viz odstavec 6 stanoviska tiskové rady, odstavec 24 výše).
134. Pokud jde o formální aspekt zprávy, tón použitý jejím autorem je jasně otázkou k úvaze. I když se může zdát, že má druhořadý význam, odvolává se Soud na svou judikaturu, podle níž i faktory, které se jeví jako relativně nedůležité, mohou mít závažné následky a mohou způsobit „značnou škodu“ zájmům země (viz, mutatis mutandis, Hadjianstassiou, citováno výše, str. 19, § 45).
135. V daném případě použitý slovník – který byl shledán výbojným, mimo jiné tiskovou radou – mohl jasně vyvolat negativní reakci u jiných stran jednání, zejména u Světového židovského kongresu a jeho amerických spojenců, a v důsledku toho ohrozit úspěšný výsledek jednání, která byla pokládána za obtížná a která se týkala obzvláště citlivého předmětu. Jako příklad stačí uvést, že velvyslanec ve své zprávě vyjádřil názor, že partnerům Švýcarska při jednání „nelze důvěřovat“, ale že je zcela možné, že s nimi „lze docílit aktuální dohody“. Navíc je označil za „protivníky“.
136. Ve světle výše uvedeného zastává Soud názor, že odhalení – byť jen částečné – obsahu velvyslancovy zprávy mohlo ohrozit klima diskrétnosti nezbytné pro úspěšné udržování diplomatických vztahů obecně a mohlo mít negativní důsledky na jednání vedená Švýcarskem zvláště. Takže vzhledem k tomu, že články napsané stěžovatelem byly uveřejněny za obzvláště delikátní situace, mohly značně poškodit zájmy strany žalované v tomto případě.

137. Soudu nepřísluší, aby zaujal místo smluvních stran Úmluvy při definování jejich státních zájmů, neboť to je oblast, která tradičně tvoří samotné jádro státní suverenity. Avšak úvahy týkající se spravedlivého postupu mohou být vzaty v úvahu při posuzování případu zasahování do výkonu práv podle článku 10 (viz, *mutatis mutandis*, Steel a Morris, citováno výše, § 95). V důsledku toho musí Soud určit, zda je čistě formální pojem tajemství ve smyslu článku 293 trestního zákona slučitelný s Úmluvou. Jinými slovy Soud musí posoudit, zda v daném případě tento formální pojem byl závazný pro soudy do té míry, aby jim to bránilo v úvahách o podstatném obsahu tajného dokumentu při zvažování dotčených zájmů, jelikož nemožnost vzít to v úvahu by byla překážkou při jejich přezkoumávání, zda zasahování do práv chráněných článkem 10 Úmluvy bylo oprávněné.
138. Ve svém rozsudku ze dne 5. prosince 2000 o odvolání stěžovatele z důvodů nulity Spolkový soud opětovně potvrdil formální definici tajemství. Tento rozsudek současně objasňuje, že od začlenění paragrafu 3 do článku 293 trestního zákona v roce 1997 musí soud projednávající trestní případ předem určit, zda se klasifikace „tajemství“ jeví jako oprávněná ve světle účelu a obsahu odhaleného dokumentu; kantonální orgány tento požadavek v daném případě splnily (viz zejména odstavec 8 rozsudku Spolkového soudu, odstavec 33 výše). V tomto ohledu Spolkový soud explicitně uznal, že článek 293 trestního zákona dovoluje soudu, aby zvažil dotčené zájmy, i když to nemá dopad na podstatné prvky trestného činu, a také aby akceptoval mimoprávní odůvodnění opírající se o ochranu legitimních zájmů. Avšak v daném případě Spolkový soud nenalezl, že takové odůvodnění existovalo s tím, že se nevyžadovala odpověď na otázku, zda zájem na udržení důvěrnosti strategického listu má přednost před veřejným zájmem na informacích o výňatcích zveřejněných v novinách. Spolkový soud však konstatoval, že podstatné závěry, k nimž v tomto ohledu dospěly kantonální orgány, byly koherentní a dobře odůvodněné (viz zejména odstavec 9 rozsudku Spolkového soudu, odstavec 33 výše).
139. Závěrem, vzhledem k tomu, že Spolkový soud ověřil, zda klasifikace velvyslancovy zprávy jako „důvěrné“ bylo odůvodněné, a že zvažil dotčené zájmy, nelze tvrdit, že formální pojem tajemství, o který se opírá článek 293 trestního zákona, mu bránil jakožto soudu poslední instance v tom, aby v daném případě rozhodl o tom, zda uvedené zasahování bylo slučitelné s článkem 10.

(delta) Chování stěžovatele

140. Pokud jde o etiku žurnalismu, musí se činit rozdíl mezi dvěma aspekty daného případu: způsobem, jakým stěžovatel danou zprávu obdržel, a formou napadených článků.

- Způsob, jakým stěžovatel zprávu obdržel

141. Soud má za to, že způsob, jakým osoba získá informace pokládané za důvěrné nebo tajné, může mít určitý význam pro zvažování zájmů, které je třeba provést v kontextu s článkem 10 § 2. V tomto ohledu stěžovatel uvedl, že švýcarské orgány stíhaly a odsoudily nepravou osobu, jelikož on nikdy nebyl obviněn z toho, že by byl dotčený dokument získal prostřednictvím podvodu či hrozeb (viz, *mutatis mutandis*, Damman, citováno výše, § 55 in fine), a že úředníci odpovědní za únik informací nebyli nikdy identifikováni či potrestáni.
142. V tomto ohledu je třeba poznamenat, že stěžovatel zřejmě nebyl osobou odpovědnou za úniky dokumentu. V žádném případě nebylo na tomto základě zahájeno řízení švýcarskými orgány.
143. Kromě toho, je především povinností států organizovat své služby a vyškolit personál tak, aby zajistily, že nebudou odhaleny žádné důvěrné či tajné informace (viz Dammann, citováno výše, § 55). V tomto ohledu mohly příslušné orgány zahájit vyšetřování za účelem stíhání osob odpovědných za únik informací (viz, *mutatis mutandis*, Craxi v. Itálie /č. 2/, č. 25337/94, § 75, 17. července 2003).
144. Avšak skutečnost, že v tomto směru nejednal stěžovatel protiprávně, není nutně determinujícím faktorem při posuzování, zda splnil či nesplnil své povinnosti a odpovědnost. V

každém případě však jako novinář nemohl v dobré víře tvrdit, že si nebyl vědom, že odhalení uvedeného dokumentu bylo trestné podle článku 293 trestního zákona (viz, *mutatis mutandis*, *Fressoz a Roire*, citováno výše, § 52).

- Forma článků

145. V daném případě otázka, zda forma článků publikovaných stěžovatelem byla v souladu s novinářskou etikou, má značnou váhu. V tomto ohledu je mimořádně důležité stanovisko tiskové rady, specializovaného a nezávislého orgánu.
146. Soud úvodem připomíná, že článek 10 chrání nejen podstatu vyjádřených myšlenek a informací, ale také formu, v jaké jsou sdělovány. Není proto úkolem tohoto Soudu ani vnitrostátních soudů v tomto případě nahrazovat jejich vlastními názory tisku, pokud jde o to, jakou techniku zpravodajství by měli novináři zvolit (viz, například, *Jersild*, citováno výše, str. 23, § 31 a *De Haes a Gijssels v. Belgie*, rozsudek ze dne 24. února 1997, Reports 1997-1, str. 236, § 48).
147. Avšak shodně s tiskovou radou vidí Soud řadu nedostatků ve formě publikovaných článků. Zaprvé, obsah článků byl jasně omezující a zkomolený. Soud již konstatoval, že stěžovatel měl právo soustředit se v člancích na velvyslancovu osobnost (viz výše odstavce 122-124); nelze však přehlédnout skutečnost, že citované články občas izolovaly výňatky z uvedené zprávy vytrženě z kontextu a že se zaměřily pouze na jednu ze strategií vytyčených velvyslancem, a to na „ujednání“.

Bylo by bývalo možné doprovodit články v novinách *Sonntags-Zeitung* plným textem zprávy, jako to následujícího dne široce učinily *Tages-Anzeiger* a *Nouveau Qoutidien*, a tak umožnit čtenářům, aby si učinili svůj vlastní názor (viz, *mutatis mutandis*, *Lopes Gomes da Silva v. Portugalsko*, č. 37698/97, § 35, ECHR 2000-X). Soud není po přednesení argumentů ze strany novin *Sonntags-Zeitung* přesvědčen o tom, že 25. ledna 1997 by bylo bývalo vzhledem k technickým problémům skutečně nemožné připojit k novinám další stranu a že bylo nutné upustit od plánů publikovat plný text na Internetu.

148. Za druhé, o výrazech použitých stěžovatelem lze tvrdit, že stěžovatelovy poznámky byly antisemitské. Lze připustit, že svoboda tisku umožňuje uchýlit se k určitému stupni přehánění, či dokonce provokace (viz, například, *Prager a Oberschlick v. Rakousko**), rozsudek ze dne 26. dubna 1995, Série A č. 313, str. 19, § 38). Zůstává skutečností, že stěžovatel z rozmaru vytvořil fámu, která se vztahovala přímo k jednomu z jevů u kořene problematiky nevyžádaných aktiv, a to krutostí spáchaných proti židovské komunitě během druhé světové války. Soud připomíná potřebu jasně se vypořádat s tvrzeními a/nebo náznaky tohoto druhu (viz, *mutatis mutandis*, *Lehideux a Isomi v. Francie*, rozsudek ze dne 23. září 1998, Reports 1998-VII, str. 2886, § 53 a *Garaudy v. Francie*, /dec./, č. 65831/01, ECHR 2003-IX). Kromě toho uvedená fáma velmi pravděpodobně přispěla k velvyslancově rezignaci.
149. Za třetí, způsob, jakým byly články vydány, se zdá být sotva vhodný pro tak důležitý a závažný předmět, jako jsou nevyžádané fondy. Senzacektivní styl titulků a podtitulků je obzvláště zarážející („Velvyslanec Jagmetti uráží Židy - Tajný dokument: Naším protivníkům nelze důvěřovat“ „Velvyslanec v koupacím plášti a v pohorkách do toho šlápl - Diplomatická pochybení švýcarského velvyslance Carla Jagmettiho“; k německým titulkům viz výše odstavce 18 a 19). Podle názoru Soudu má jen malý význam, zda byly titulky zvoleny stěžovatelem či redaktory novin. Obrázek na straně 7 novin *Sonntags-Zeitung* ze dne 26. ledna 1997 doprovázející druhý článek, který ukazoval velvyslance v koupacím plášti (viz výše odstavec 19), se zdá potvrzovat triviální povahu stěžovatelových článků v jasném kontrastu se závažností předmětné záležitosti. Kromě toho zmíněné titulky, podtitulky a obrázek nijak zjevně s předmětnou záležitostí nesouvisí, ale mají ten účinek, že posilují čtenářův dojem, že diplomatickou funkci zastává někdo nekompetentní.

150. Za čtvrté, články napsané stěžovatelem byly nepřesné a pro čtenáře zavádějící tím, že dost jasně neuváděly správné načasování událostí. Vytvářely zejména dojem, že dokument byl sepsán 25. ledna 1997, zatímco ve skutečnosti byl sepsán více než o čtyři týdny dříve, a to 19. prosince 1996 (viz též kritiku tiskové rady v odstavci 7 jejího stanoviska, odstavec 24 výše).
151. Ve světle výše uvedených úvah a také s přihlédnutím ke skutečnosti, že jeden z článků byl umístěn na přední straně švýcarských nedělních novin se širokým okruhem čtenářů, se Soud přiklání k názoru Vlády a tiskové rady, že hlavním záměrem stěžovatele nebylo informovat veřejnost o předmětu obecného zájmu, ale učinit velvyslancovu zprávu předmětem zbytečného skandálu. Je proto snadné pochopit, proč tisková rada ve svých závěrech kritizovala noviny jasně a tvrdě za formu článků jakožto jasné porušení „Deklarace o právech a odpovědnosti novinářů“ (viz odstavec 7 stanoviska tiskové rady a bod 5 jejích nálezů, odstavec 24 výše).
152. V souladu s tím se Soud domnívá, že zkomolená a zkrácená forma zmíněných článků, která mohla být pro čtenáře zavádějící, pokud jde o velvyslancovu osobnost a schopnosti, značně ubrala na důležitosti jejich příspěvku k veřejné debatě chráněné článkem 10 Úmluvy.

(epsilon) Zda byl uložený trest přiměřený

153. Soud připomíná, že povaha a přísnost uloženého trestu jsou faktory, které je třeba vzít v úvahu při posuzování přiměřenosti zasahování (viz, například, Surek v. Turecko /č. 1/ /GC/, č. 26682/95, § 64, druhý pododstavec, ECHR 1999-IV a Chauvy a ostatní v. Francie, č. 64915/01, § 78, ECHR 2004-VI).
154. Kromě toho musí být Soud přesvědčen, že trest neznamenal určitou formu cenzury s cílem odradit tisk od vyjadřování kritiky. V kontextu s debatou o závažném veřejném zájmu může takováto sankce novináře odradit od příspěvků k veřejné diskusi o otázkách, které se dotýkají života společnosti. Současně může bránit tisku při plnění jeho úkolu obstaravatele informací a veřejného strážce (viz, mutatis mutandis, Barthold v. Německo, rozsudek ze dne 24. března 1985, Série A č. 90, str. 26, § 58; Lingens, citováno výše, str. 27, § 44 a Monnat, citováno výše, § 70). V této souvislosti může být fakt odsouzení osoby v některých případech důležitější než menší povaha uloženého trestu (viz, například, Jersild, citováno výše, str. 25, § 35, první pododstavec; Lopes Gomes da Silva, citováno výše, § 36 a Dammann, citováno výše, § 57).
155. Na druhé straně se zdá, že mezi členskými státy Rady Evropy existuje konsensus o potřebě vhodných trestních sankcí, aby se předcházelo úniku některých důvěrných informací (viz výše odstavec „).
156. V daném případě je třeba poznamenat, že trest uložený stěžovateli mu stěží bránil ve vyjádření jeho názorů, když přišel až poté, co byly články publikovány (viz a contrario Observer a Guardian, citováno výše, str. 30, § 60).
157. Kromě toho výše pokuty (800 CHF nebo cca 476 EUR při současném kurzu) byla relativně nízká. Navíc byla pokuta uložena za trestný čin spadající pod záhlaví „méně závažné trestné činy“ ve smyslu článku 101 trestního zákona účinného v relevantní době, které tvořily nejnižší kategorii činů trestných podle švýcarského trestního zákona. Přísnější sankce, sahající až k odnětí svobody, se aplikují na stejný trestný čin jak podle článku 293 trestního zákona, tak i podle zákonů jiných členských států Rady Evropy (viz odstavec 59 komparativní studie Christose Pourgouridese, odstavec 44 výše).
158. Okresní soud v Curychu ve svém rozsudku ze dne 22. ledna 1999 rovněž akceptoval existenci polehčujících okolností a zaujal stanovisko, že odhalení důvěrného dokumentu nepodrylo samotné základy státu.
159. Je pravdou, že nebylo nic podniknuto za účelem postihu novinářů, kteří den nato, co vyšly stěžovatelovy články, uveřejnily zprávu částečně a dokonce v plném znění, takže soudě podle obsahu odhalily mnohem více informací pokládáných za důvěrné. To však samo o sobě nečiní sankci uloženou stěžovateli diskriminační či nepřiměřenou. Zaprvé byl stěžovatel první, kdo uvedené informace zveřejnil. Za druhé, princip diskrečního postihu ponechává státům značný

prostor pro manévrování při rozhodování o tom, zda zahájit či nezahájit řízení proti někomu, o němž se lze domnívat, že spáchal trestný čin. V případě, jako je tento, mají státy zejména právo vzít v úvahu profesní etiku.

160. Závěrem, pokud jde o možný odstrašující účinek, zastává Soud názor, že zatímco je toto nebezpečí inherentní každému trestu, je třeba mít v daném případě na mysli nízkou částku pokuty.

161. Ve světle všech výše uvedených faktorů nepokládá Soud pokutu uloženou v daném případě za nepřiměřenou sledovanému účelu.

iii. Závěr

162. S přihlédnutím k výše uvedenému zastává Soud názor, že při vzájemném zvažování zájmů, o něž se v daném případě jednalo, a ve světle všech relevantních důkazů nepřekročily vnitrostátní orgány meze volného hodnocení. V souladu s tím lze o stěžovatelově odsouzení říci, že bylo přiměřené sledovanému legitimnímu účelu. Z toho vyplývá, že článek 10 Úmluvy nebyl porušen.

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD

Konstatuje dvanácti hlasy proti pěti, že článek 10 Úmluvy nebyl porušen.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a vyhlášeno na veřejném zasedání v Paláci lidských práv ve Štrasburku dne 10. prosince 2007.

1. BERGER

právní znalec

J.-P. COSTA

předseda

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku - Přílohový sešit XXII/2000, Rozhodnutí ES o stížnosti č. 29183/95, str. 2.

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku - Přílohový sešit XXIX/2002, Rozhodnutí ES o stížnosti č. 12945/87, str. 11.

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku - Přílohový sešit XXXVII/2004, Rozhodnutí ES o stížnosti č. 39288/98, str. 2.

*) Viz Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku - Přílohový sešit XVIII/1999, Rozhodnutí ES o stížnosti č. 15974/90, str. 2.